శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశః స్కంధః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

విషయసూచీ

1	ప్రథమోఽధ్యాయః	**2**
2	ద్వితీయోఽధ్యాయః	**7**
3	తృతీయోఽధ్యాయః	**12**
4	చతుర్థోఽధ్యాయః	**18**
5	పంచమోఽధ్యాయః	**24**
6	షష్ఠోఽధ్యాయః	**26**
7	సప్తమోఽధ్యాయః	**35**
8	అష్టమోఽధ్యాయః	**38**
9	నవమోఽధ్యాయః	**44**
10	దశమోఽధ్యాయః	**49**
11	ఏకాదశోఽధ్యాయః	**54**
12	ద్వాదశోఽధ్యాయః	**60**
13	త్రయోదశోఽధ్యాయః	**68**

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ द्वादशस्कंधे प्रथमोऽध्यायः ॥

రాజోవాచ

స్వధామానుగతే కృష్ణే యదువంశవిభూషణే ।
కస్య వంశోఽభవత్ పృథ్వ్యామేతదాచక్ష్వ మే మునే ॥ **1** ॥ 1

శ్రీశుక ఉవాచ

యోఽంత్యః పురంజయో నామ భావ్యో బార్హద్రథో నృప ।
తస్యామాత్యస్తు శునకో హత్వా స్వామినమాత్మజం ॥ **2** ॥ 2

ప్రద్యోతసంజ్ఞం రాజానం కర్తా యత్ పాలకః సుతః ।
విశాఖయూపస్తత్పుత్రో భవితా రాజకస్తతః ॥ **3** ॥ 3

నందివర్ధనస్తత్పుత్రః పంచ ప్రద్యోతనా ఇమే ।
అష్టత్రింశోత్తరశతం భోక్ష్యంతి పృథివీం నృపాః ॥ **4** ॥ 4

శిశునాగస్తతో భావ్యః కాకవర్ణస్తు తత్సుతః ।
క్షేమధర్మా తస్య సుతః క్షేత్రజ్ఞః క్షేమధర్మజః ॥ **5** ॥ 5

విధిసారః సుతస్తస్యాజాతశత్రుర్భవిష్యతి ।
దర్భకస్తత్సుతో భావీ దర్భకస్యాజయః స్మృతః ॥ **6** ॥ 6

నందివర్ధన ఆజేయో మహానందిః సుతస్తతః ।
శిశునాగా దశైవైతే షష్ట్యుత్తరశతత్రయం ॥ **7** ॥ 7

సమా భోక్ష్యంతి పృథివీం కురుశ్రేష్ఠ కలౌ నృపాః।
మహానందిసుతో రాజన్ శూద్రీగర్భోద్భవో బలీ ॥ **8** ॥ 8

మహాపద్మపతిః కశ్చిన్నందః క్షత్రవినాశకృత్।
తతో నృపా భవిష్యంతి శూద్రప్రాయాస్త్వధార్మికాః ॥ **9** ॥ 9

స ఏకచ్ఛత్రాం పృథివీమనుల్లంఘితశాసనః।
శాసిష్యతి మహాపద్మో ద్వితీయ ఇవ భార్గవః ॥ **10** ॥ 10

తస్య చాష్టౌ భవిష్యంతి సుమాల్యప్రముఖాః సుతాః।
య ఇమాం భోక్ష్యంతి మహీం రాజానః స్మ శతం సమాః ॥ **11** ॥ 11

నవ నందాన్ ద్విజః కశ్చిత్ ప్రపన్నానుద్ధరిష్యతి।
తేషామభావే జగతీం మౌర్యా భోక్ష్యంతి వై కలౌ ॥ **12** ॥ 12

స ఏవ చంద్రగుప్తం వై ద్విజో రాజ్యేఽభిషేక్ష్యతి।
తత్సుతో వారిసారస్తు తతశ్చాశోకవర్ధనః ॥ **13** ॥ 13

సుయశా భవితా తస్య సంగతః సుయశాః సుతః।
శాలిశూకస్తతస్తస్య సోమశర్మా భవిష్యతి ॥ **14** ॥ 14

శతధన్వా తతస్తస్య భవితా తద్ బృహద్రథః।
మౌర్యా హ్యేతే దశ నృపాః సప్తత్రింశచ్ఛతోత్తరం।
సమా భోక్ష్యంతి పృథివీం కలౌ కురుకులోద్వహ ॥ **15** ॥ 15

హత్వా బృహద్రథం మౌర్యం తస్య సేనాపతిః కలౌ।
పుష్యమిత్రస్తు శుంగాహ్వాః స్వయం రాజ్యం కరిష్యతి।
అగ్నిమిత్రస్తతస్తస్మాత్ సుజ్యేష్ఠోఽథ భవిష్యతి ॥ **16** ॥ 16

వసుమిత్రో భద్రకశ్చ పులిందో భవితా తతః।
తతో ఘోషః సుతస్తస్మాద్ వజ్రమిత్రో భవిష్యతి ॥ **17** ॥ 17

తతో భాగవతస్తస్మాద్ దేవభూతిరితి శ్రుతః।
శుంగా దశైతే భోక్ష్యంతి భూమిం వర్షశతాధికం ॥ **18** ॥ 18

తతః కణ్వానియం భూమిర్యాస్యత్యల్పగుణాన్ నృప।
శుంగం హత్వా దేవభూతిం కణ్వోఽమాత్యస్తు కామినం ॥ **19** ॥ 19

స్వయం కరిష్యతే రాజ్యం వసుదేవో మహామతిః।
తస్య పుత్రస్తు భూమిత్రస్తస్య నారాయణః సుతః।
నారాయణస్య భవితా సుశర్మా నామ విశ్రుతః ॥ **20** ॥ 20

కాణ్వాయనా ఇమే భూమిం చత్వారింశచ్చ పంచ చ।
శతాని త్రీణి భోక్ష్యంతి వర్షాణాం చ కలౌ యుగే ॥ **21** ॥ 21

హత్వా కాణ్వం సుశర్మాణం తద్భృత్యో వృషలో బలీ।
గాం భోక్ష్యత్యంధ్రజాతీయః కంచిత్ కాలమసత్తమః ॥ **22** ॥ 22

కృష్ణనామాథ తద్భ్రాతా భవితా పృథివీపతిః।
శ్రీశాంతకర్ణస్తత్పుత్రః పౌర్ణమాసస్తు తత్సుతః ॥ **23** ॥ 23

లంబోదరస్తు తత్పుత్రస్తస్మాచ్చిబిలకో నృపః।
మేఘస్వాతిశ్చిబిలకాదటమానస్తు తస్య చ ॥ **24** ॥ 24

అనిష్టకర్మా హాలేయస్తలకస్తస్య చాత్మజః।
పురీషభీరుస్తత్పుత్రస్తతో రాజా సునందనః ॥ **25** ॥ 25

చకోరో బహవో యత్ర శివస్వాతిరరిందమః।
తస్యాపి గోమతీపుత్రః పురీమాన్ భవితా తతః ॥ **26** ॥ 26

మేదఃశిరాః శివస్కందో యజ్ఞశ్రీస్తత్సుతస్తతః।
విజయస్తత్సుతో భావ్యశ్చంద్రవిజ్ఞః సలోమధిః ॥ **27** ॥ 27

ఏతే త్రింశన్నృపతయశ్చత్వార్యబ్దశతాని చ।
షట్పంచాశచ్చ పృథివీం భోక్ష్యంతి కురునందన ॥ **28** ॥ 28

సప్తాభీరా ఆవభృత్యా దశ గర్దభినో నృపాః।
కంకాః షోడశ భూపాలా భవిష్యంత్యతిలోలుపాః ॥ **29** ॥ 29

తతోఽష్టా యవనా భావ్యాశ్చతుర్దశ తురుష్కకాః।
భూయో దశ గురుండాశ్చ మౌనా ఏకాదశైవ తు ॥ **30** ॥ 30

ఏతే భోక్ష్యంతి పృథివీం దశవర్షశతాని చ।
నవాధికాం చ నవతిం మౌనా ఏకాదశ క్షితిం ॥ **31** ॥ 31

భోక్ష్యంత్యబ్దశతాన్యంగ త్రీణి తైః సంస్థితే తతః।
కిలికిలాయాం నృపతయో భూతనందోఽథ వంగిరిః ॥ **32** ॥ 32

శిశునందిశ్చ తద్భ్రాతా యశోనందిః ప్రవీరకః।
ఇత్యేతే వై వర్షశతం భవిష్యంత్యధికాని షట్ ॥ **33** ॥ 33

తేషాం త్రయోదశ సుతా భవితారశ్చ బాహ్లికాః।
పుష్పమిత్రోఽథ రాజన్యో దుర్మిత్రోఽస్య తథైవ చ ॥ **34** ॥ 34

ఏకకాలా ఇమే భూపాః సప్తాంధ్రాః సప్త కోసలాః।
విదూరపతయో భావ్యా నిషధాస్తత ఏవ హి ॥ **35** ॥ 35

మాగధానాం తు భవితా విశ్వస్ఫూర్జిః పురంజయః।
కరిష్యత్యపరో వర్ణాన్ పులిందయదుమద్రకాన్ ॥ **36** ॥ 36

ప్రజాశ్చాబ్రహ్మభూయిష్ఠాః స్థాపయిష్యతి దుర్మతిః।
వీర్యవాన్ క్షత్రముత్సాద్య పద్మవత్యాం స వై పురి।
అనుగంగామాప్రయాగం గుప్తాం భోక్ష్యతి మేదినీం ॥ **37** ॥ 37

సౌరాష్ట్రావంత్యాభీరాశ్చ శూరా అర్బుదమాలవాః ।
వ్రాత్యా ద్విజా భవిష్యంతి శూద్రప్రాయా జనాధిపాః ॥ **38** ॥ 38

సింధోస్తటం చంద్రభాగాం కౌంతీం కాశ్మీరమండలం ।
భోక్ష్యంతి శూద్రా వ్రాత్యాద్యా మ్లేచ్ఛాశ్చాబ్రహ్మవర్చసః ॥ **39** ॥ 39

తుల్యకాలా ఇమే రాజన్ మ్లేచ్ఛప్రాయాశ్చ భూభృతః ।
ఏతేఽధర్మానృతపరాః ఫల్గుదాస్తీవ్రమన్యవః ॥ **40** ॥ 40

స్త్రీబాలగోద్విజఘ్నాశ్చ పరదారధనాదృతాః ।
ఉదితాస్తమితప్రాయా అల్పసత్త్వాల్పకాయుషః ॥ **41** ॥ 41

అసంస్కృతాః క్రియాహీనా రజసా తమసాఽఽవృతాః ।
ప్రజాస్తే భక్షయిష్యంతి మ్లేచ్ఛా రాజన్యరూపిణః ॥ **42** ॥ 42

తన్నాథాస్తే జనపదాస్తచ్ఛీలాచారవాదినః ।
అన్యోన్యతో రాజభిశ్చ క్షయం యాస్యంతి పీడితాః ॥ **43** ॥ 43

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ द्वादशस्कंधे द्वितीयोऽध्यायः ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తతశ్చానుదినం ధర్మః సత్యం శౌచం క్షమా దయా ।
కాలేన బలినా రాజన్ నంక్ష్యత్యాయుర్బలం స్మృతిః ॥ **1** ॥ 44

విత్తమేవ కలౌ నృణాం జన్మాచారగుణోదయః ।
ధర్మన్యాయవ్యవస్థాయాం కారణం బలమేవ హి ॥ **2** ॥ 45

దాంపత్యేఽభిరుచిర్హేతుర్మాయైవ వ్యావహారికే ।
స్త్రీత్వే పుంస్త్వే చ హి రతిర్విప్రత్వే సూత్రమేవ హి ॥ **3** ॥ 46

లింగమేవాశ్రమఖ్యాతావన్యోన్యాపత్తికారణం ।
అవృత్త్యా న్యాయదౌర్బల్యం పాండిత్యే చాపలం వచః ॥ **4** ॥ 47

అనాఢ్యతైవాసాధుత్వే సాధుత్వే దంభ ఏవ తు ।
స్వీకార ఏవ చోద్వాహే స్నానమేవ ప్రసాధనం ॥ **5** ॥ 48

దూరే వార్యయనం తీర్థం లావణ్యం కేశధారణం ।
ఉదరంభరతా స్వార్థః సత్యత్వే ధార్ష్ట్యమేవ హి ॥ **6** ॥ 49

దాక్ష్యం కుటుంబభరణం యశోఽర్థే ధర్మసేవనం ।
ఏవం ప్రజాభిర్దుష్టాభిరాకీర్ణే క్షితిమండలే ॥ **7** ॥ 50

బ్రహ్మవిట్క్షత్రశూద్రాణాం యో బలీ భవితా నృపః।
ప్రజా హి లుబ్ధై రాజన్యైర్నిర్ఘృణైర్దస్యుధర్మభిః ॥ **8** ॥ 51

ఆచ్ఛిన్నదారద్రవిణా యాస్యంతి గిరికాననం।
శాకమూలామిషక్షౌద్రఫలపుష్పాష్టిభోజనాః ॥ **9** ॥ 52

అనావృష్ట్యా వినంక్ష్యంతి దుర్భిక్షకరపీడితాః।
శీతవాతాతపప్రావృడ్హిమైరన్యోన్యతః ప్రజాః ॥ **10** ॥ 53

క్షుత్తృడ్భ్యాం వ్యాధిభిశ్చైవ సంతప్స్యంతే చ చింతయా।
త్రింశద్వింశతివర్షాణి పరమాయుః కలౌ నృణాం ॥ **11** ॥ 54

క్షీయమాణేషు దేహేషు దేహినాం కలిదోషతః।
వర్ణాశ్రమవతాం ధర్మే నష్టే వేదపథే నృణాం ॥ **12** ॥ 55

పాఖండప్రచురే ధర్మే దస్యుప్రాయేషు రాజసు।
చౌర్యానృతవృథాహింసానానావృత్తిషు వై నృషు ॥ **13** ॥ 56

శూద్రప్రాయేషు వర్ణేషుచ్ఛాగప్రాయాసు ధేనుషు।
గృహప్రాయేష్వాశ్రమేషు యౌనప్రాయేషు బంధుషు ॥ **14** ॥ 57

అణుప్రాయాస్వోషధీషు శమీప్రాయేషు స్థాస్నుషు।
విద్యుత్ప్రాయేషు మేఘేషు శూన్యప్రాయేషు సద్మసు ॥ **15** ॥ 58

ఇత్థం కలౌ గతప్రాయే జనే తు ఖరధర్మిణి।
ధర్మత్రాణాయ సత్త్వేన భగవానవతరిష్యతి ॥ **16** ॥ 59

చరాచరగురోర్విష్ణోరీశ్వరస్యాఖిలాత్మనః।
ధర్మత్రాణాయ సాధూనాం జన్మ కర్మాపనుత్తయే ॥ **17** ॥ 60

సంభలగ్రామముఖ్యస్య బ్రాహ్మణస్య మహాత్మనః।
భవనే విష్ణుయశసః కల్కిః ప్రాదుర్భవిష్యతి ॥ **18** ॥ 61

అశ్వమాశుగమారుహ్య దేవదత్తం జగత్పతిః।
అసినాసాధుదమనమష్టైశ్వర్యగుణాన్వితః ॥ **19** ॥ 62

విచరన్నాశునా క్షోణ్యాం హయేనాప్రతిమద్యుతిః।
నృపలింగచ్ఛదో దస్యూన్ కోటిశో నిహనిష్యతి ॥ **20** ॥ 63

అథ తేషాం భవిష్యంతి మనాంసి విశదాని వై।
వాసుదేవాంగరాగాతిపుణ్యగంధానిలస్పృశాం।
పౌరజానపదానాం వై హతేష్వఖిలదస్యుషు ॥ **21** ॥ 64

తేషాం ప్రజావిసర్గశ్చ స్థవిష్ఠః సంభవిష్యతి।
వాసుదేవే భగవతి సత్త్వమూర్తౌ హృది స్థితే ॥ **22** ॥ 65

యదావతీర్ణో భగవాన్ కల్కిర్ధర్మపతిర్హరిః।
కృతం భవిష్యతి తదా ప్రజాసూతిశ్చ సాత్త్వికీ ॥ **23** ॥ 66

యదా చంద్రశ్చ సూర్యశ్చ తథా తిష్యబృహస్పతీ।
ఏకరాశౌ సమేష్యంతి తదా భవతి తత్ కృతం ॥ **24** ॥ 67

యేఽతీతా వర్తమానా యే భవిష్యంతి చ పార్థివాః।
తే త ఉద్దేశతః ప్రోక్తా వంశీయాః సోమసూర్యయోః ॥ **25** ॥ 68

ఆరభ్య భవతో జన్మ యావన్నందాభిషేచనం।
ఏతద్ వర్షసహస్రం తు శతం పంచదశోత్తరం ॥ **26** ॥ 69

సప్తర్షీణాం తు యౌ పూర్వౌ దృశ్యేతే ఉదితౌ దివి।
తయోస్తు మధ్యే నక్షత్రం దృశ్యతే యత్ సమం నిశి ॥ **27** ॥ 70

తేనైత ఋషయో యుక్తాస్తిష్ఠంత్యబ్దశతం నృణాం।
తే త్వదీయే ద్విజాః కాలే అధునా చాశ్రితా మఘాః ॥ **28** ॥ 71

విష్ణోర్భగవతో భానుః కృష్ణాఖ్యోఽసౌ దివం గతః।
తదావిశత్ కలిర్లోకం పాపే యద్ రమతే జనః ॥ **29** ॥ 72

యావత్ స పాదపద్మాభ్యాం స్పృశన్నాస్తే రమాపతిః।
తావత్ కలిర్వై పృథివీం పరాక్రాంతుం న చాశకత్ ॥ **30** ॥ 73

యదా దేవర్షయః సప్త మఘాసు విచరంతి హి।
తదా ప్రవృత్తస్తు కలిర్ద్వాదశాబ్దశతాత్మకః ॥ **31** ॥ 74

యదా మఘాభ్యో యాస్యంతి పూర్వాషాఢాం మహర్షయః।
తదా నందాత్ ప్రభృత్యేష కలిర్వృద్ధిం గమిష్యతి ॥ **32** ॥ 75

యస్మిన్ కృష్ణో దివం యాతస్తస్మిన్నేవ తదాహని।
ప్రతిపన్నం కలియుగమితి ప్రాహుః పురావిదః ॥ **33** ॥ 76

దివ్యాబ్దానాం సహస్రాంతే చతుర్థే తు పునః కృతం।
భవిష్యతి యదా నృణాం మన ఆత్మప్రకాశకం ॥ **34** ॥ 77

ఇత్యేష మానవో వంశో యథా సంఖ్యాయతే భువి।
తథా విట్శూద్రవిప్రాణాం తాస్తా జ్ఞేయా యుగే యుగే ॥ **35** ॥ 78

ఏతేషాం నామలింగానాం పురుషాణాం మహాత్మనాం।
కథామాత్రావశిష్టానాం కీర్తిరేవ స్థితా భువి ॥ **36** ॥ 79

దేవాపిః శంతనోర్భ్రాతా మరుశ్చేక్ష్వాకువంశజః।
కలాపగ్రామ ఆసాతే మహాయోగబలాన్వితౌ ॥ **37** ॥ 80

తావిహైత్య కలేరంతే వాసుదేవానుశిక్షితౌ।
వర్ణాశ్రమయుతం ధర్మం పూర్వవత్ ప్రథయిష్యతః ॥ **38** ॥ 81

కృతం త్రేతా ద్వాపరం చ కలిశ్చేతి చతుర్యుగం।
అనేన క్రమయోగేన భువి ప్రాణిషు వర్తతే ॥ **39** ॥ 82

రాజన్నేతే మయా ప్రోక్తా నరదేవాస్తథాపరే।
భూమౌ మమత్వం కృత్వాంతే హిత్వేమాం నిధనం గతాః ॥ **40** ॥ 83

కృమివిడ్భస్మసంజ్ఞాంతే రాజనామ్నోఽపి యస్య చ।
భూతధ్రుక్ తత్కృతే స్వార్థం కిం వేద నిరయో యతః ॥ **41** ॥ 84

కథం సేయమఖండా భూః పూర్వైర్మే పురుషైర్ధృతా।
మత్పుత్రస్య చ పౌత్రస్య మత్పూర్వా వంశజస్య వా ॥ **42** ॥ 85

తేజోఽబన్నమయం కాయం గృహీత్వాఽఽత్మతయాబుధాః।
మహీం మమతయా చోభౌ హిత్వాంతేఽదర్శనం గతాః ॥ **43** ॥ 86

యే యే భూపతయో రాజన్ భుంజంతి భువమోజసా।
కాలేన తే కృతాః సర్వే కథామాత్రాః కథాసు చ ॥ **44** ॥ 87

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

దృష్ట్వాఽఽత్మని జయే వ్యగ్రాన్ నృపాన్ హసతి భూరియం ।
అహో మా విజిగీషంతి మృత్యోః క్రీడనకా నృపాః ॥ **1** ॥ 88

కామ ఏష నరేంద్రాణాం మోఘుః స్యాద్ విదుషామపి ।
యేన ఫేనోపమే పిండే యేఽతివిశ్రంభితా నృపాః ॥ **2** ॥ 89

పూర్వం నిర్జిత్య షడ్వర్గం జేష్యామో రాజమంత్రిణః ।
తతః సచివపౌరాప్తకరీంద్రానస్య కంటకాన్ ॥ **3** ॥ 90

ఏవం క్రమేణ జేష్యామః పృథ్వీం సాగరమేఖలాం ।
ఇత్యాశాబద్ధహృదయా న పశ్యంత్యంతికేఽంతకం ॥ **4** ॥ 91

సముద్రావరణాం జిత్వా మాం విశంత్యబ్ధిమోజసా ।
కియదాత్మజయస్యైతన్ముక్తిరాత్మజయే ఫలం ॥ **5** ॥ 92

యాం విసృజ్యైవ మనవస్తత్సుతాశ్చ కురూద్వహ ।
గతా యథాగతం యుద్ధే తాం మాం జేష్యంత్యబుద్ధయః ॥ **6** ॥ 93

మత్కృతే పితృపుత్రాణాం భ్రాతౄణాం చాపి విగ్రహః ।
జాయతే హ్యసతాం రాజ్యే మమతాబద్ధచేతసాం ॥ **7** ॥ 94

మమైవేయం మహీ కృత్స్నా న తే మూఢేతి వాదినః।
స్పర్ధమానా మిథో ఘ్నంతి మ్రియంతే మత్కృతే నృపాః ॥ **8** ॥ 95

పృథుః పురూరవా గాధిర్నహుషో భరతోఽర్జునః।
మాంధాతా సగరో రామః ఖట్వాంగో ధుంధుహా రఘుః ॥ **9** ॥ 96

తృణబిందుర్యయాతిశ్చ శర్యాతిః శంతనుర్గయః।
భగీరథః కువలయాశ్వః ककుత్స్థో నైషధో నృగః ॥ **10** ॥ 97

హిరణ్యకశిపుర్వృత్రో రావణో లోకరావణః।
నముచిః శంబరో భౌమో హిరణ్యాక్షోఽథ తారకః ॥ **11** ॥ 98

అన్యే చ బహవో దైత్యా రాజానో యే మహేశ్వరాః।
సర్వే సర్వవిదః శూరాః సర్వే సర్వజితోఽజితాః ॥ **12** ॥ 99

మమతాం మయ్యవర్తంత కృత్వోచ్చైర్మర్త్యధర్మిణః।
కథావశేషాః కాలేన హ్యకృతార్థాః కృతా విభో ॥ **13** ॥ 100

కథా ఇమాస్తే కథితా మహీయసాం
వితాయ లోకేషు యశః పరేయుషాం।
విజ్ఞానవైరాగ్యవివక్షయా విభో
వచోవిభూతీర్న తు పారమార్థ్యం ॥ **14** ॥ 101

యస్తూత్తమశ్లోకగుణానువాదః
సంగీయతేఽభీక్ష్ణమమంగలఘ్నః।
తమేవ నిత్యం శృణుయాదభీక్ష్ణం
కృష్ణేఽమలాం భక్తిమభీప్సమానః ॥ **15** ॥ 102

రాజోవాచ
కేనోపాయేన భగవన్ కలేర్దోషాన్ కలౌ జనాః।
విధమిష్యంత్యుపచితాంస్తన్మే బ్రూహి యథా మునే ॥ **16** ॥ 103

యుగాని యుగధర్మాంశ్చ మానం ప్రలయకల్పయోః।
కాలస్యేశ్వరరూపస్య గతిం విష్ణోర్మహాత్మనః ॥ **17** ॥ 104

శ్రీశుక ఉవాచ
కృతే ప్రవర్తతే ధర్మశ్చతుష్పాత్తజ్జనైర్ధృతః।
సత్యం దయా తపో దానమితి పాదా విభోర్నృప ॥ **18** ॥ 105

సంతుష్టాః కరుణా మైత్రాః శాంతా దాంతాస్తితిక్షవః।
ఆత్మారామాః సమదృశః ప్రాయశః శ్రమణా జనాః ॥ **19** ॥ 106

త్రేతాయాం ధర్మపాదానాం తుర్యాంశో హీయతే శనైః।
అధర్మపాదైరనృతహింసాసంతోషవిగ్రహైః ॥ **20** ॥ 107

తదా క్రియాతపోనిష్ఠా నాతిహింస్రా న లంపటాః।
త్రైవర్గికాస్త్రయీవృద్ధా వర్ణా బ్రహ్మోత్తరా నృప ॥ **21** ॥ 108

తపఃసత్యదయాదానేష్వర్ధం హ్రసతి ద్వాపరే।
హింసాతుష్ట్యనృతద్వేషైర్ధర్మస్యాధర్మలక్షణైః ॥ **22** ॥ 109

యశస్వినో మహాశాలాః స్వాధ్యాయాధ్యయనే రతాః।
ఆఢ్యాః కుటుంబినో హృష్టా వర్ణాః క్షత్రద్విజోత్తరాః ॥ **23** ॥ 110

కలౌ తు ధర్మహేతూనాం తుర్యాంశోఽధర్మహేతుభిః।
ఏధమానైః క్షీయమాణో హ్యంతే సోఽపి వినంక్ష్యతి ॥ **24** ॥ 111

తస్మిన్ లుబ్ధా దురాచారా నిర్దయాః శుష్కవైరిణః।
దుర్భగా భూరితర్షాశ్చ శూద్రదాశోత్తరాః ప్రజాః ॥ **25** ॥ 112

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి దృశ్యంతే పురుషే గుణాః।
కాలసంచోదితాస్తే వై పరివర్తంత ఆత్మని ॥ **26** ॥ 113

ప్రభవంతి యదా సత్త్వే మనోబుద్ధీంద్రియాణి చ।
తదా కృతయుగం విద్యాజ్ఞానే తపసి యద్ రుచిః ॥ **27** ॥ 114

యదా ధర్మార్థకామేషు భక్తిర్భవతి దేహినాం।
తదా త్రేతా రజోవృత్తిరితి జానీహి బుద్ధిమన్ ॥ **28** ॥ 115

యదా లోభస్త్వసంతోషో మానో దంభోఽథ మత్సరః।
కర్మణాం చాపి కామ్యానాం ద్వాపరం తద్ రజస్తమః ॥ **29** ॥ 116

యదా మాయానృతం తంద్రా నిద్రా హింసా విషాదనం।
శోకో మోహో భయం దైన్యం స కలిస్తామసః స్మృతః ॥ **30** ॥ 117

యస్మాత్ క్షుద్రదృశో మర్త్యాః క్షుద్రభాగ్యా మహాశనాః।
కామినో విత్తహీనాశ్చ స్వైరిణ్యశ్చ స్త్రియోఽసతీః ॥ **31** ॥ 118

దస్యూత్కృష్టా జనపదా వేదాః పాఖండదూషితాః।
రాజానశ్చ ప్రజాభక్షాః శిశ్నోదరపరా ద్విజాః ॥ **32** ॥ 119

అవ్రతా వటవోఽశౌచా భిక్షవశ్చ కుటుంబినః।
తపస్వినో గ్రామవాసా న్యాసినోఽత్యర్థలోలుపాః ॥ **33** ॥ 120

హ్రస్వకాయా మహాహారా భూర్యపత్యా గతహ్రియః।
శశ్వత్కటుకభాషిణ్యశ్చౌర్యమాయోరుసాహసాః ॥ **34** ॥ 121

పణయిష్యంతి వై క్షుద్రాః కిరాటాః కూటకారిణః।
అనాపద్యపి మంస్యంతే వార్తాం సాధుజుగుప్సితాం ॥ **35** ॥ 122

పతిం త్యక్ష్యంతి నిర్ద్రవ్యం భృత్యా అప్యఖిలోత్తమం।
భృత్యం విపన్నం పతయః కౌలం గాశ్చాపయస్వినీః ॥ **36** ॥ 123

పితృభ్రాతృసుహృజ్జ్ఞాతీన్ హిత్వా సౌరతసౌహృదాః।
ననాందృశ్యాలసంవాదా దీనాః స్త్రైణాః కలౌ నరాః ॥ **37** ॥ 124

శూద్రాః ప్రతిగ్రహీష్యంతి తపోవేషోపజీవినః।
ధర్మం వక్ష్యంత్యధర్మజ్ఞా అధిరుహ్యోత్తమాసనం ॥ **38** ॥ 125

నిత్యముద్విగ్నమనసో దుర్భిక్షకరకర్శితాః।
నిరన్నే భూతలే రాజన్ననావృష్టిభయాతురాః ॥ **39** ॥ 126

వాసోఽన్నపానశయనవ్యవాయస్నానభూషణైః।
హీనాః పిశాచసందర్శా భవిష్యంతి కలౌ ప్రజాః ॥ **40** ॥ 127

కలౌ కాకిణికేఽప్యర్థే విగృహ్య త్యక్తసౌహృదాః।
త్యక్ష్యంతి చ ప్రియాన్ ప్రాణాన్ హనిష్యంతి స్వకానపి ॥ **41** ॥ 128

న రక్షిష్యంతి మనుజాః స్థవిరౌ పితరావపి।
పుత్రాన్ సర్వార్థకుశలాన్ క్షుద్రాః శిశ్నోదరంభరాః ॥ **42** ॥ 129

కలౌ న రాజంజగతాం పరం గురుం
త్రిలోకనాథానతపాదపంకజం।
ప్రాయేణ మర్త్యా భగవంతమచ్యుతం
యక్ష్యంతి పాఖండవిభిన్నచేతసః ॥ **43** ॥ 130

యన్నామధేయం మ్రియమాణ ఆతురః
పతన్ స్ఖలన్ వా వివశో గృణన్ పుమాన్।
విముక్తకర్మార్గల ఉత్తమాం గతిం
ప్రాప్నోతి యక్ష్యంతి న తం కలౌ జనాః ॥ **44** ॥ 131

పుంసాం కలికృతాన్ దోషాన్ ద్రవ్యదేశాత్మసంభవాన్।
సర్వాన్ హరతి చిత్తస్థో భగవాన్ పురుషోత్తమః ॥ **45** ॥ 132

శ్రుతః సంకీర్తితో ధ్యాతః పూజితశ్చాదృతోఽపి వా।
నృణాం ధునోతి భగవాన్ హృత్స్థో జన్మాయుతాశుభం ॥ **46** ॥ 133

యథా హేమ్ని స్థితో వహ్నిర్దుర్వర్ణం హంతి ధాతుజం।
ఏవమాత్మగతో విష్ణుర్యోగినామశుభాశయం ॥ **47** ॥ 134

విద్యాతపఃప్రాణనిరోధమైత్రీ -
తీర్థాభిషేకవ్రతదానజప్యైః।
నాత్యంతశుద్ధిం లభతేఽంతరాత్మా
యథా హృదిస్థే భగవత్యనంతే ॥ **48** ॥ 135

తస్మాత్ సర్వాత్మనా రాజన్ హృదిస్థం కురు కేశవం।
మ్రియమాణో హ్యవహితస్తతో యాసి పరాం గతిం ॥ **49** ॥ 136

మ్రియమాణైరభిధ్యేయో భగవాన్ పరమేశ్వరః।
ఆత్మభావం నయత్యంగ సర్వాత్మా సర్వసంశ్రయః ॥ **50** ॥ 137

కలేర్దోషనిధే రాజన్నస్తి హ్యేకో మహాన్ గుణః।
కీర్తనాదేవ కృష్ణస్య ముక్తసంగః పరం వ్రజేత్ ॥ **51** ॥ 138

కృతే యద్ ధ్యాయతో విష్ణుం త్రేతాయాం యజతో మఖైః।
ద్వాపరే పరిచర్యాయాం కలౌ తద్ధరికీర్తనాత్ ॥ **52** ॥ 139

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
తృతీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
కాలస్తే పరమాణ్వాదిర్ద్విపరార్ధావధిర్నృప ।
కథితో యుగమానం చ శృణు కల్పలయావపి ॥ **1** ॥ 140

చతుర్యుగసహస్రం చ బ్రహ్మణో దినముచ్యతే ।
స కల్పో యత్ర మనవశ్చతుర్దశ విశాంపతే ॥ **2** ॥ 141

తదంతే ప్రలయస్తావాన్ బ్రాహ్మీ రాత్రిరుదాహృతా ।
త్రయో లోకా ఇమే తత్ర కల్పంతే ప్రలయాయ హి ॥ **3** ॥ 142

ఏష నైమిత్తికః ప్రోక్తః ప్రలయో యత్ర విశ్వసృక్ ।
శేతేఽనంతాసనో విశ్వమాత్మసాత్కృత్య చాత్మభూః ॥ **4** ॥ 143

ద్విపరార్ధే త్వతిక్రాంతే బ్రహ్మణః పరమేష్ఠినః ।
తదా ప్రకృతయః సప్త కల్పంతే ప్రలయాయ వై ॥ **5** ॥ 144

ఏష ప్రాకృతికో రాజన్ ప్రలయో యత్ర లీయతే ।
ఆండకోశస్తు సంఘాతో విఘాత ఉపసాదితే ॥ **6** ॥ 145

పర్జన్యః శతవర్షాణి భూమౌ రాజన్ న వర్షతి ।
తదా నిరన్నే హ్యన్యోన్యం భక్షమాణాః క్షుధార్దితాః ॥ **7** ॥ 146

క్షయం యాస్యంతి శనకైః కాలేనోపద్రుతాః ప్రజాః।
సాముద్రం దైహికం భౌమం రసం సాంవర్తకో రవిః ॥ **8** ॥ 147

రశ్మిభిః పిబతే ఘోరైః సర్వం నైవ విముంచతి।
తతః సంవర్తకో వహ్నిః సంకర్షణముఖోత్థితః ॥ **9** ॥ 148

దహత్యనిలవేగోత్థః శూన్యాన్ భూవివరానథ।
ఉపర్యధః సమంతాచ్చ శిఖాభిర్వహ్నిసూర్యయోః ॥ **10** ॥ 149

దహ్యమానం విభాత్యండం దగ్ధగోమయపిండవత్।
తతః ప్రచండపవనో వర్షాణామధికం శతం ॥ **11** ॥ 150

పరః సాంవర్తకో వాతి ధూమ్రం ఖం రజసాఽఽవృతం।
తతో మేఘకులాన్యంగ చిత్రవర్ణాన్యనేకశః ॥ **12** ॥ 151

శతం వర్షాణి వర్షంతి నదంతి రభసస్వనైః।
తత ఏకోదకం విశ్వం బ్రహ్మాండవివరాంతరం ॥ **13** ॥ 152

తదా భూమేర్గంధగుణం గ్రసంత్యాప ఉదప్లవే।
గ్రస్తగంధా తు పృథివీ ప్రలయత్వాయ కల్పతే ॥ **14** ॥ 153

అపాం రసమథో తేజస్తా లీయంతేఽథ నీరసాః।
గ్రసతే తేజసో రూపం వాయుస్తద్రహితం తదా ॥ **15** ॥ 154

లీయతే చానిలే తేజో వాయోః ఖం గ్రసతే గుణం।
స వై విశతి ఖం రాజంస్తతశ్చ నభసో గుణం ॥ **16** ॥ 155

శబ్దం గ్రసతి భూతాదిర్నభస్తమనులీయతే।
తైజసశ్చేంద్రియాణ్యంగ దేవాన్ వైకారికో గుణైః ॥ **17** ॥ 156

మహాన్ గ్రసత్యహంకారం గుణాః సత్త్వాదయశ్చ తం।
గ్రసతేఽవ్యాకృతం రాజన్ గుణాన్ కాలేన చోదితం ॥ **18** ॥ 157

న తస్య కాలావయవైః పరిణామాదయో గుణాః।
అనాద్యనంతమవ్యక్తం నిత్యం కారణమవ్యయం ॥ **19** ॥ 158

న యత్ర వాచో న మనో న సత్త్వం
తమో రజో వా మహదాదయోఽమీ।
న ప్రాణబుద్ధీంద్రియదేవతా వా
న సన్నివేశః ఖలు లోకకల్పః ॥ **20** ॥ 159

న స్వప్నజాగ్రన్న చ తత్ సుషుప్తం
న ఖం జలం భూరనిలోఽగ్నిరర్కః।
సంసుప్తవచ్ఛూన్యవదప్రతర్క్యం
తన్మూలభూతం పదమామనంతి ॥ **21** ॥ 160

లయః ప్రాకృతికో హ్యేష పురుషావ్యక్తయోర్యదా।
శక్తయః సంప్రలీయంతే వివశాః కాలవిద్రుతాః ॥ **22** ॥ 161

బుద్ధీంద్రియార్థరూపేణ జ్ఞానం భాతి తదాశ్రయం।
దృశ్యత్వావ్యతిరేకాభ్యామాద్యంతవదవస్తు యత్ ॥ **23** ॥ 162

దీపశ్చక్షుశ్చ రూపం చ జ్యోతిషో న పృథగ్ భవేత్।
ఏవం ధీఃఖాని మాత్రాశ్చ న స్యురన్యతమాదృతాత్ ॥ **24** ॥ 163

బుద్ధేర్జాగరణం స్వప్నః సుషుప్తిరితి చోచ్యతే।
మాయామాత్రమిదం రాజన్ నానాత్వం ప్రత్యగాత్మని ॥ **25** ॥ 164

యథా జలధరా వ్యోమ్ని భవంతి న భవంతి చ।
బ్రహ్మణీదం తథా విశ్వమవయవ్యుదయాప్యయాత్ ॥ **26** ॥ 165

సత్యం హ్యవయవః ప్రోక్తః సర్వావయవినామిహ।
వినార్థేన ప్రతీయేరన్ పటస్యేవాంగ తంతవః ॥ **27** ॥ 166

యత్ సామాన్యవిశేషాభ్యాముపలభ్యేత స భ్రమః।
అన్యోన్యాపాశ్రయాత్ సర్వమాద్యంతవదవస్తు యత్ ॥ **28** ॥ 167

వికారః ఖ్యాయమానోఽపి ప్రత్యగాత్మానమంతరా।
న నిరూప్యోఽస్త్యణురపి స్యాచ్చేచ్ఛిత్సమ ఆత్మవత్ ॥ **29** ॥ 168

నహి సత్యస్య నానాత్వమవిద్వాన్ యది మన్యతే।
నానాత్వం ఛిద్రయోర్యద్వజ్జ్యోతిషోర్వాతయోరివ ॥ **30** ॥ 169

యథా హిరణ్యం బహుధా సమీయతే
నృభిః క్రియాభిర్వ్యవహారవర్త్మసు।
ఏవం వచోభిర్భగవానధోక్షజో
వ్యాఖ్యాయతే లౌకికవైదికైర్జనైః ॥ **31** ॥ 170

యథా ఘనోఽర్కప్రభవోఽర్కదర్శితో
హ్యర్కాంశభూతస్య చ చక్షుషస్తమః।
ఏవం త్వహం బ్రహ్మగుణస్తదీక్షితో
బ్రహ్మాంశకస్యాత్మన ఆత్మబంధనః ॥ **32** ॥ 171

ఘనో యదార్కప్రభవో విదీర్యతే
చక్షుః స్వరూపం రవిమీక్షతే తదా।
యదా హ్యహంకార ఉపాధిరాత్మనో
జిజ్ఞాసయా నశ్యతి తర్హ్యనుస్మరేత్ ॥ **33** ॥ 172

యదైవమేతేన వివేకహేతినా
మాయామయాహంకరణాత్మబంధనం।
ఛిత్త్వాచ్యుతాత్మానుభవోఽవతిష్ఠతే
తమాహురాత్యంతికమంగ సంప్లవం ॥ **34** ॥ 173

నిత్యదా సర్వభూతానాం బ్రహ్మాదీనాం పరంతప ।
ఉత్పత్తిప్రలయావేకే సూక్ష్మజ్ఞాః సంప్రచక్షతే ॥ **35** ॥ 174

కాలస్రోతోజవేనాశు హ్రియమాణస్య నిత్యదా ।
పరిణామినామవస్థాస్తా జన్మప్రలయహేతవః ॥ **36** ॥ 175

అనాద్యంతవతానేన కాలేనేశ్వరమూర్తినా ।
అవస్థా నైవ దృశ్యంతే వియతి జ్యోతిషామివ ॥ **37** ॥ 176

నిత్యో నైమిత్తికశ్చైవ తథా ప్రాకృతికో లయః ।
ఆత్యంతికశ్చ కథితః కాలస్య గతిరీదృశీ ॥ **38** ॥ 177

ఏతాః కురుశ్రేష్ఠ జగద్విధాతు -
ర్నారాయణస్యాఖిలసత్త్వధామ్నః ।
లీలాకథాస్తే కథితాః సమాసతః
కార్త్స్న్యేన నాజోఽప్యభిధాతుమీశః ॥ **39** ॥ 178

సంసారసింధుమతిదుస్తరముత్తితీర్షో -
ర్నాన్యః ప్లవో భగవతః పురుషోత్తమస్య ।
లీలాకథారసనిషేవణమంతరేణ
పుంసో భవేద్ వివిధదుఃఖదవార్దితస్య ॥ **40** ॥ 179

పురాణసంహితామేతా -
మృషిర్నారాయణోఽవ్యయః ।
నారదాయ పురా ప్రాహ
కృష్ణద్వైపాయనాయ సః ॥ **41** ॥ 180

స వై మహ్యం మహారాజ భగవాన్ బాదరాయణః ।
ఇమాం భాగవతీం ప్రీతః సంహితాం వేదసమ్మితాం ॥ **42** ॥ 181

ఏతాం వక్ష్యత్యసౌ సూత ఋషిభ్యో నైమిషాలయే।
దీర్ఘసత్రే కురుశ్రేష్ఠ సంపృష్టః శౌనకాదిభిః ॥ **43** ॥ 182

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే పంచమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అత్రానువర్ణ్యతేఽభీక్ష్ణం విశ్వాత్మా భగవాన్ హరిః।
యస్య ప్రసాదజో బ్రహ్మా రుద్రః క్రోధసముద్భవః ॥ **1** ॥ 183

త్వం తు రాజన్ మరిష్యేతి పశుబుద్ధిమిమాం జహి।
న జాతః ప్రాగభూతోఽద్య దేహవత్త్వం న నంక్ష్యసి ॥ **2** ॥ 184

న భవిష్యసి భూత్వా త్వం పుత్రపౌత్రాదిరూపవాన్।
బీజాంకురవద్ దేహాదేర్వ్యతిరిక్తో యథానలః ॥ **3** ॥ 185

స్వప్నే యథా శిరశ్ఛేదం పంచత్వాద్యాత్మనః స్వయం।
యస్మాత్ పశ్యతి దేహస్య తత ఆత్మా హ్యజోఽమరః ॥ **4** ॥ 186

ఘటే భిన్నే యథాఽఽకాశ ఆకాశః స్యాద్ యథా పురా।
ఏవం దేహే మృతే జీవో బ్రహ్మా సంపద్యతే పునః ॥ **5** ॥ 187

మనః సృజతి వై దేహాన్ గుణాన్ కర్మాణి చాత్మనః।
తన్మనః సృజతే మాయా తతో జీవస్య సంసృతిః ॥ **6** ॥ 188

స్నేహాధిష్ఠానవర్త్యగ్నిసంయోగో యావదీయతే।
తతో దీపస్య దీపత్వమేవం దేహకృతో భవః।
రజఃసత్త్వతమోవృత్త్యా జాయతేఽథ వినశ్యతి ॥ **7** ॥ 189

న తత్రాత్మా స్వయంజ్యోతిర్యో వ్యక్తావ్యక్తయోః పరః।
ఆకాశ ఇవ చాధారో ధ్రువోఽనంతోపమస్తతః ॥ **8** ॥ 190

ఏవమాత్మానమాత్మస్థమాత్మనైవామృశ ప్రభో।
బుద్ధ్యానుమానగర్భిణ్యా వాసుదేవానుచింతయా ॥ **9** ॥ 191

చోదితో విప్రవాక్యేన న త్వాం ధక్ష్యతి తక్షకః।
మృత్యవో నోపధక్ష్యంతి మృత్యూనాం మృత్యుమీశ్వరం ॥ **10** ॥ 192

అహం బ్రహ్మ పరం ధామ బ్రహ్మాహం పరమం పదం।
ఏవం సమీక్షన్నాత్మానమాత్మన్యాధాయ నిష్కలే ॥ **11** ॥ 193

దశంతం తక్షకం పాదే లేలిహానం విషాననైః।
న ద్రక్ష్యసి శరీరం చ విశ్వం చ పృథగాత్మనః ॥ **12** ॥ 194

ఏతత్తే కథితం తాత యథాఽఽత్మా పృష్టవాన్ నృప।
హరేర్విశ్వాత్మనశ్చేష్టాం కిం భూయః శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ **13** ॥ 195

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే బ్రహ్మోపదేశో నామ పంచమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ

ఏతన్నిశమ్య మునినాభిహితం పరీక్షిద్
వ్యాసాత్మజేన నిఖిలాత్మదృశా సమేన ।
తత్పాదమూలముపసృత్య నతేన మూర్ధ్నా
బద్ధాంజలిస్తమిదమాహ స విష్ణురాతః ॥ **1** ॥ 196

రాజోవాచ

సిద్ధోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి భవతా కరుణాత్మనా ।
శ్రావితో యచ్చ మే సాక్షాదనాదినిధనో హరిః ॥ **2** ॥ 197

నాత్యద్భుతమహం మన్యే మహతామచ్యుతాత్మనాం ।
అజ్ఞేషు తాపతప్తేషు భూతేషు యదనుగ్రహః ॥ **3** ॥ 198

పురాణసంహితామేతామశ్రౌష్మ భవతో వయం ।
యస్యాం ఖలూత్తమశ్లోకో భగవాననువర్ణ్యతే ॥ **4** ॥ 199

భగవంస్తక్షకాదిభ్యో మృత్యుభ్యో న బిభేమ్యహం ।
ప్రవిష్టో బ్రహ్మ నిర్వాణమభయం దర్శితం త్వయా ॥ **5** ॥ 200

అనుజానీహి మాం బ్రహ్మన్ వాచం యచ్ఛామ్యధోక్షజే ।
ముక్తకామాశయం చేతః ప్రవేశ్య విసృజామ్యసూన్ ॥ **6** ॥ 201

అజ్ఞానం చ నిరస్తం మే జ్ఞానవిజ్ఞాననిష్ఠయా ।
భవతా దర్శితం క్షేమం పరం భగవతః పదం ॥ **7** ॥ 202

సూత ఉవాచ
ఇత్యుక్తస్తమనుజ్ఞాప్య భగవాన్ బాదరాయణిః ।
జగామ భిక్షుభిః సాకం నరదేవేన పూజితః ॥ **8** ॥ 203

పరీక్షిదపి రాజర్షిరాత్మన్యాత్మానమాత్మనా ।
సమాధాయ పరం దధ్యావస్పందాసుర్యథా తరుః ॥ **9** ॥ 204

ప్రాక్కూలే బర్హిష్యాసీనో గంగాకూల ఉదఙ్ముఖః ।
బ్రహ్మభూతో మహాయోగీ నిఃసంగశ్ఛిన్నసంశయః ॥ **10** ॥ 205

తక్షకః ప్రహితో విప్రాః క్రుద్ధేన ద్విజసూనునా ।
హంతుకామో నృపం గచ్ఛన్ దదర్శ పథి కశ్యపం ॥ **11** ॥ 206

తం తర్పయిత్వా ద్రవిణైర్నివర్త్య విషహారిణం ।
ద్విజరూపప్రతిచ్ఛన్నః కామరూపోఽదశన్నృపం ॥ **12** ॥ 207

బ్రహ్మభూతస్య రాజర్షేర్దేహోఽహిగరలాగ్నినా ।
బభూవ భస్మసాత్ సద్యః పశ్యతాం సర్వదేహినాం ॥ **13** ॥ 208

హాహాకారో మహానాసీద్ భువి ఖే దిక్షు సర్వతః ।
విస్మితా హ్యభవన్ సర్వే దేవాసురనరాదయః ॥ **14** ॥ 209

దేవదుందుభయో నేదుర్గంధర్వాప్సరసో జగుః ।
వవృషుః పుష్పవర్షాణి విబుధాః సాధువాదినః ॥ **15** ॥ 210

జనమేజయః స్వపితరం శ్రుత్వా తక్షకభక్షితం ।
యథా జుహావ సంక్రుద్ధో నాగాన్ సత్రే సహ ద్విజైః ॥ **16** ॥ 211

సర్పసత్రే సమిద్ధాగ్నౌ దహ్యమానాన్ మహోరగాన్ ।
దృష్ట్వేంద్రం భయసంవిగ్నస్తక్షకః శరణం యయౌ ॥ **17** ॥ 212

అపశ్యంస్తక్షకం తత్ర రాజా పారీక్షితో ద్విజాన్ ।
ఉవాచ తక్షకః కస్మాన్న దహ్యేతోరగాధమః ॥ **18** ॥ 213

తం గోపాయతి రాజేంద్ర శక్రః శరణమాగతం ।
తేన సంస్తంభితః సర్పస్తస్మాన్నాగ్నౌ పతత్యసౌ ॥ **19** ॥ 214

పారీక్షిత ఇతి శ్రుత్వా ప్రాహర్త్విజ ఉదారధీః ।
సహేంద్రస్తక్షకో విప్రా నాగ్నౌ కిమితి పాత్యతే ॥ **20** ॥ 215

తచ్ఛ్రుత్వాఽఽజుహువుర్విప్రాః సహేంద్రం తక్షకం మఖే ।
తక్షకాశు పతస్వేహ సహేంద్రేణ మరుత్వతా ॥ **21** ॥ 216

ఇతి బ్రహ్మోదితాక్షేపైః స్థానాదింద్రః ప్రచాలితః ।
బభూవ సంభ్రాంతమతిః సవిమానః సతక్షకః ॥ **22** ॥ 217

తం పతంతం విమానేన సహతక్షకమంబరాత్ ।
విలోక్యాంగిరసః ప్రాహ రాజానం తం బృహస్పతిః ॥ **23** ॥ 218

నైష త్వయా మనుష్యేంద్ర వధమర్హతి సర్పరాట్ ।
అనేన పీతమమృతమథ వా అజరామరః ॥ **24** ॥ 219

జీవితం మరణం జంతోర్గతిః స్వేనైవ కర్మణా ।
రాజంస్తతోఽన్యో నాన్యస్య ప్రదాతా సుఖదుఃఖయోః ॥ **25** ॥ 220

సర్పచౌరాగ్నివిద్యుద్భ్యః క్షుత్తృడ్వ్యాధ్యాదిభిర్నృప ।
పంచత్వమృచ్ఛతే జంతుర్భుంక్త ఆరబ్ధకర్మ తత్ ॥ **26** ॥ 221

తస్మాత్ సత్రమిదం రాజన్ సంస్థీయేతాభిచారికం ।
సర్వా అనాగసో దగ్ధా జనైర్దిష్టం హి భుజ్యతే ॥ **27** ॥ 222

సూత ఉవాచ

ఇత్యుక్తః స తథేత్యాహ మహర్షేర్మానయన్ వచః।
సర్పసత్రాదుపరతః పూజయామాస వాక్పతిం ॥ **28** ॥ 223

సైషా విష్ణోర్మహామాయాబాధ్యయాలక్షణా యయా।
ముహ్యంత్యస్యైవాత్మభూతా భూతేషు గుణవృత్తిభిః ॥ **29** ॥ 224

న యత్ర దంభీత్యభయా విరాజితా
మాయాఽఽత్మవాదేఽసకృదాత్మవాదిభిః।
న యద్వివాదో వివిధస్తదాశ్రయో
మనశ్చ సంకల్పవికల్పవృత్తి యత్ ॥ **30** ॥ 225

న యత్ర సృజ్యం సృజతోభయోః పరం
శ్రేయశ్చ జీవస్త్రిభిరన్వితస్త్వహం।
తదేతదుత్సాదితబాధ్యబాధకం
నిషిధ్య చోర్మీన్ విరమేత్ స్వయం మునిః ॥ **31** ॥ 226

పరం పదం వైష్ణవమామనంతి తద్
యన్నేతి నేతీత్యతదుత్సిసృక్షవః।
విసృజ్య దౌరాత్మ్యమనన్యసౌహృదా
హృదోపగుహ్యావసితం సమాహితైః ॥ **32** ॥ 227

త ఏతదధిగచ్ఛంతి విష్ణోర్యత్ పరమం పదం।
అహం మమేతి దౌర్జన్యం న యేషాం దేహగేహజం ॥ **33** ॥ 228

అతివాదాంస్తితిక్షేత నావమన్యేత కంచన।
న చేమం దేహమాశ్రిత్య వైరం కుర్వీత కేనచిత్ ॥ **34** ॥ 229

నమో భగవతే తస్మై కృష్ణాయాకుంఠమేధసే।
యత్పాదాంబురుహధ్యానాత్ సంహితామధ్యగామిమాం ॥ **35** ॥ 230

శౌనక ఉవాచ

పైలాదిభిర్వ్యాసశిష్యైర్వేదాచార్యైర్మహాత్మభిః।
వేదాశ్చ కతిధా వ్యస్తా ఏతత్ సౌమ్యాభిధేహి నః ॥ **36** ॥ 231

సూత ఉవాచ

సమాహితాత్మనో బ్రహ్మన్ బ్రహ్మణః పరమేష్ఠినః।
హృద్యాకాశాదభూన్నాదో వృత్తిరోధాద్ విభావ్యతే ॥ **37** ॥ 232

యదుపాసనయా బ్రహ్మన్ యోగినో మలమాత్మనః।
ద్రవ్యక్రియాకారకాఖ్యం ధూత్వా యాంత్యపునర్భవం ॥ **38** ॥ 233

తతోఽభూత్త్రివృదోంకారో యోఽవ్యక్తప్రభవః స్వరాట్।
యత్తల్లింగం భగవతో బ్రహ్మణః పరమాత్మనః ॥ **39** ॥ 234

శృణోతి య ఇమం స్ఫోటం సుప్తశ్రోత్రే చ శూన్యదృక్।
యేన వాగ్ వ్యజ్యతే యస్య వ్యక్తిరాకాశ ఆత్మనః ॥ **40** ॥ 235

స్వధామ్నో బ్రహ్మణః సాక్షాద్ వాచకః పరమాత్మనః।
స సర్వమంత్రోపనిషద్వేదబీజం సనాతనం ॥ **41** ॥ 236

తస్య హ్యాసంస్త్రయో వర్ణా అకారాద్యా భృగూద్వహ।
ధార్యంతే యైస్త్రయో భావా గుణనామార్థవృత్తయః ॥ **42** ॥ 237

తతోఽక్షరసమామ్నాయమసృజద్ భగవానజః।
అంతఃస్థోష్మస్వరస్పర్శహ్రస్వదీర్ఘాదిలక్షణం ॥ **43** ॥ 238

తేనాసౌ చతురో వేదాంశ్చతుర్భిర్వదనైర్విభుః।
సవ్యాహృతికాన్ సోంకారాంశ్చాతుర్హోత్రవివక్షయా ॥ **44** ॥ 239

పుత్రానధ్యాపయత్తాంస్తు బ్రహ్మర్షీన్ బ్రహ్మకోవిదాన్।
తే తు ధర్మోపదేష్టారః స్వపుత్రేభ్యః సమాదిశన్ ॥ **45** ॥ 240

తే పరంపరయా ప్రాప్తాస్తత్తచ్ఛిష్యైర్ధృతవ్రతైః।
చతుర్యుగేష్వథ వ్యస్తా ద్వాపరాదౌ మహర్షిభిః ॥ **46** ॥ 241

క్షీణాయుషః క్షీణసత్త్వాన్ దుర్మేధాన్ వీక్ష్య కాలతః।
వేదాన్ బ్రహ్మర్షయో వ్యస్యన్ హృదిస్థాచ్యుతచోదితాః ॥ **47** ॥ 242

అస్మిన్నప్యంతరే బ్రహ్మన్ భగవాన్ లోకభావనః।
బ్రహ్మేశాద్యైర్లోకపాలైర్యాచితో ధర్మగుప్తయే ॥ **48** ॥ 243

పరాశరాత్ సత్యవత్యామంశాంశకలయా విభుః।
అవతీర్ణో మహాభాగ వేదం చక్రే చతుర్విధం ॥ **49** ॥ 244

ఋగథర్వయజుఃసామ్నాం రాశీనుద్ధృత్య వర్గశః।
చతస్రః సంహితాశ్చక్రే మంత్రైర్మణిగణా ఇవ ॥ **50** ॥ 245

తాసాం స చతురః శిష్యానుపాహూయ మహామతిః।
ఏకైకాం సంహితాం బ్రహ్మన్నేకైకస్మై దదౌ విభుః ॥ **51** ॥ 246

పైలాయ సంహితామాద్యాం బహ్వృచాఖ్యామువాచ హ।
వైశంపాయనసంజ్ఞాయ నిగదాఖ్యం యజుర్గణం ॥ **52** ॥ 247

సామ్నాం జైమినయే ప్రాహ తథా ఛందోగసంహితాం।
అథర్వాంగిరసీం నామ స్వశిష్యాయ సుమంతవే ॥ **53** ॥ 248

పైలః స్వసంహితామూచే ఇంద్రప్రమితయే మునిః।
బాష్కలాయ చ సోఽప్యాహ శిష్యేభ్యః సంహితాం స్వకాం ॥ **54** ॥ 249

చతుర్ధా వ్యస్య బోధ్యాయ యాజ్ఞవల్క్యాయ భార్గవ।
పరాశరాయాగ్నిమిత్రే ఇంద్రప్రమితిరాత్మవాన్ ॥ **55** ॥ 250

అధ్యాపయత్ సంహితాం స్వాం మాండూకేయమృషిం కవిం।
తస్య శిష్యో దేవమిత్రః సౌభర్యాదిభ్య ఊచివాన్ ॥ **56** ॥ 251

శాకల్యస్తత్సుతః స్వాం తు పంచధా వ్యస్య సంహితాం।
వాత్స్యముద్గలశాలీయగోఖల్యశిశిరేష్వధాత్ ॥ **57** ॥ 252

జాతూకర్ణ్యశ్చ తచ్ఛిష్యః సనిరుక్తాం స్వసంహితాం।
బలాకపైజవైతాలవిరజేభ్యో దదౌ మునిః ॥ **58** ॥ 253

బాష్కలిః ప్రతిశాఖాభ్యో వాలఖిల్యాఖ్యసంహితాం।
చక్రే వాలాయనిర్భజ్యః కాసారశ్చైవ తాం దధుః ॥ **59** ॥ 254

బహ్వృచాః సంహితా హ్యేతా ఏభిర్బ్రహ్మర్షిభిర్ధృతాః।
శ్రుత్వైతచ్ఛందసాం వ్యాసం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ **60** ॥ 255

వైశంపాయనశిష్యా వై చరకాధ్వర్యవోఽభవన్।
యచ్చేరుర్బ్రహ్మహత్యాంహః క్షపణం స్వగురోర్వ్రతం ॥ **61** ॥ 256

యాజ్ఞవల్క్యశ్చ తచ్ఛిష్య ఆహాహో భగవన్ కియత్।
చరితేనాల్పసారాణాం చరిష్యేఽహం సుదుశ్చరం ॥ **62** ॥ 257

ఇత్యుక్తో గురురప్యాహ కుపితో యాహ్యలం త్వయా।
విప్రావమంత్రా శిష్యేణ మదధీతం త్యజాశ్వితి ॥ **63** ॥ 258

దేవరాతసుతః సోఽపిచ్ఛర్దిత్వా యజుషాం గణం।
తతో గతోఽథ మునయో దదృశుస్తాన్ యజుర్గణాన్ ॥ **64** ॥ 259

యజూంషి తిత్తిరా భూత్వా తల్లోలుపతయాఽఽదదుః।
తైత్తిరీయా ఇతి యజుఃశాఖా ఆసన్ సుపేశలాః ॥ **65** ॥ 260

యాజ్ఞవల్క్యస్తతో బ్రహ్మన్ ఛందాంస్యధిగవేషయన్।
గురోరవిద్యమానాని సూపతస్థేఽర్కమీశ్వరం ॥ **66** ॥ 261

యాజ్ఞవల్క్య ఉవాచ
ఓం నమో భగవతే ఆదిత్యాయాఖిలజగతామాత్మస్వరూపేణ కాలస్వరూపేణ

చతుర్విధభూతనికాయానాం బ్రహ్మాదిస్తంబపర్యంతానామంతర్హృదయేషు బహిరపి
చాకాశ ఇవోపాధినావ్యవధీయమానో భవానేక ఏవ క్షణలవనిమేషావయవోపచిత -
సంవత్సరగణేనాపామాదానవిసర్గాభ్యామిమాం లోకయాత్రామనువహతి ॥ **67** ॥ 262

యదు హ వావ విబుధర్షభ సవితరదస్తపత్యనుసవనమహర -
హరామ్నాయవిధినోపతిష్ఠమానానామఖిలదురితవృజిన -
బీజావభర్జన భగవతః సమభిధీమహి తపనమండలం ॥ **68** ॥ 263

య ఇహ వావ స్థిరచరనికరాణాం నిజనికేతనానాం మన
ఇంద్రియాసుగణాననాత్మనః స్వయమాత్మాంతర్యామీ ప్రచోదయతి ॥ **69** ॥ 264

య ఏవేమం లోకమతికరాలవదనాంధకారసంజ్ఞాజగరగ్రహగిలితం
మృతకమివ విచేతనమవలోక్యానుకంపయా పరమకారుణిక
ఈక్షయైవోత్థాప్యాహరహరనుసవనం శ్రేయసి స్వధర్మాఖ్యాత్మావస్థానే
ప్రవర్తయత్యవనిపతిరివాసాధూనాం భయముదీరయన్నటతి ॥ **70** ॥ 265

పరిత ఆశాపాలైస్తత్ర తత్ర కమలకోశాంజలిభిరుపహృతార్హణః ॥ **71** ॥ 266

అథ హ భగవంస్తవ చరణనలినయుగలం త్రిభువనగురుభి -
ర్వందితమహమయాతయామయజుఃకామ ఉపసరామీతి ॥ **72** ॥ 267

సూత ఉవాచ
ఏవం స్తుతః స భగవాన్ వాజిరూపధరో హరిః ।
యజూంష్యయాతయామాని మునయేఽదాత్ ప్రసాదితః ॥ **73** ॥ 268

యజుర్భిరకరోచ్ఛాఖా దశపంచ శతైర్విభుః ।
జగృహుర్వాజసన్యస్తాః కాణ్వమాధ్యందినాదయః ॥ **74** ॥ 269

జైమినేః సామగస్యాసీత్ సుమంతుస్తనయో మునిః ।
సున్వాంస్తు తత్సుతస్తాభ్యామేకైకాం ప్రాహ సంహితాం ॥ **75** ॥ 270

సుకర్మా చాపి తచ్ఛిష్యః సామవేదతరోర్మహాన్ ।
సహస్రసంహితాభేదం చక్రే సామ్నాం తతో ద్విజః ॥ **76** ॥ 271

హిరణ్యనాభః కౌసల్యః పౌష్యంజిశ్చ సుకర్మణః ।
శిష్యౌ జగృహతుశ్చాన్య ఆవంత్యో బ్రహ్మవిత్తమః ॥ **77** ॥ 272

ఉదీచ్యాః సామగాః శిష్యా ఆసన్ పంచశతాని వై ।
పౌష్యంజ్యావంత్యయోశ్చాపి తాంశ్చ ప్రాచ్యాన్ ప్రచక్షతే ॥ **78** ॥ 273

లౌగాక్షిర్మాంగలిః కుల్యః కుసీదః కుక్షిరేవ చ ।
పౌష్యంజిశిష్యా జగృహుః సంహితాస్తే శతం శతం ॥ **79** ॥ 274

కృతో హిరణ్యనాభస్య చతుర్వింశతిసంహితాః ।
శిష్య ఊచే స్వశిష్యేభ్యః శేషా ఆవంత్య ఆత్మవాన్ ॥ **80** ॥ 275

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
వేదశాఖాప్రణయనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ

అథర్వవిత్ సుమంతుశ్చ శిష్యమధ్యాపయత్ స్వకాం ।
సంహితాం సోఽపి పథ్యాయ వేదదర్శాయ చోక్తవాన్ ॥ **1** ॥ 276

శౌక్లాయనిర్బ్రహ్మబలిర్మోదోషః పిప్పలాయనిః ।
వేదదర్శస్య శిష్యాస్తే పథ్యశిష్యానథో శృణు ।
కుముదః శునకో బ్రహ్మన్ జాజలిశ్చాప్యథర్వవిత్ ॥ **2** ॥ 277

బభ్రుః శిష్యోఽథాంగిరసః సైంధవాయన ఏవ చ ।
అధీయేతాం సంహితే ద్వే సావర్ణ్యాద్యాస్తథాపరే ॥ **3** ॥ 278

నక్షత్రకల్పః శాంతిశ్చ కశ్యపాంగిరసాదయః ।
ఏతే ఆథర్వణాచార్యాః శృణు పౌరాణికాన్ మునే ॥ **4** ॥ 279

త్రయ్యారుణిః కశ్యపశ్చ సావర్ణిరకృతవ్రణః ।
వైశంపాయనహారీతౌ షడ్ వై పౌరాణికా ఇమే ॥ **5** ॥ 280

అధీయంత వ్యాసశిష్యాత్ సంహితాం మత్పితుర్ముఖాత్ ।
ఏకైకామహమేతేషాం శిష్యః సర్వాః సమధ్యగాం ॥ **6** ॥ 281

కశ్యపోఽహం చ సావర్ణీ రామశిష్యోఽకృతవ్రణః ।
అధీమహి వ్యాసశిష్యాచ్చతస్రో మూలసంహితాః ॥ **7** ॥ 282

పురాణలక్షణం బ్రహ్మన్ బ్రహ్మర్షిభిర్నిరూపితం।
శృణుష్వ బుద్ధిమాశ్రిత్య వేదశాస్త్రానుసారతః ॥ **8** ॥ 283

సర్గోఽస్యాథ విసర్గశ్చ వృత్తీ రక్షాంతరాణి చ।
వంశో వంశానుచరితం సంస్థా హేతురపాశ్రయః ॥ **9** ॥ 284

దశభిర్లక్షణైర్యుక్తం పురాణం తద్విదో విదుః।
కేచిత్ పంచవిధం బ్రహ్మన్ మహదల్పవ్యవస్థయా ॥ **10** ॥ 285

అవ్యాకృతగుణక్షోభాన్మహతస్త్రివృతోఽహమః।
భూతమాత్రేంద్రియార్థానాం సంభవః సర్గ ఉచ్యతే ॥ **11** ॥ 286

పురుషానుగృహీతానామేతేషాం వాసనామయః।
విసర్గోఽయం సమాహారో బీజాద్ బీజం చరాచరం ॥ **12** ॥ 287

వృత్తిర్భూతాని భూతానాం చరాణామచరాణి చ।
కృతా స్వేన నృణాం తత్ర కామాచ్చోదనయాపి వా ॥ **13** ॥ 288

రక్షాచ్యుతావతారేహా విశ్వస్యాను యుగే యుగే।
తిర్యఙ్మర్త్యర్షిదేవేషు హన్యంతే యైస్త్రయీద్విషః ॥ **14** ॥ 289

మన్వంతరం మనుర్దేవా మనుపుత్రాః సురేశ్వరః।
ఋషయోంఽశావతారాశ్చ హరేః షడ్విధముచ్యతే ॥ **15** ॥ 290

రాజ్ఞాం బ్రహ్మప్రసూతానాం వంశస్త్రైకాలికోఽన్వయః।
వంశానుచరితం తేషాం వృత్తం వంశధరాశ్చ యే ॥ **16** ॥ 291

నైమిత్తికః ప్రాకృతికో నిత్య ఆత్యంతికో లయః।
సంస్థేతి కవిభిః ప్రోక్తా చతుర్ధాస్య స్వభావతః ॥ **17** ॥ 292

హేతుర్జీవోఽస్య సర్గాదేరవిద్యాకర్మకారకః।
యం చానుశయినం ప్రాహురవ్యాకృతముతాపరే ॥ **18** ॥ 293

వ్యతిరేకాన్వయో యస్య జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిషు ।
మాయామయేషు తద్ బ్రహ్మ జీవవృత్తిష్వపాశ్రయః ॥ **19** ॥ 294

పదార్థేషు యథా ద్రవ్యం సన్మాత్రం రూపనామసు ।
బీజాదిపంచతాంతాసు హ్యవస్థాసు యుతాయుతం ॥ **20** ॥ 295

విరమేత యదా చిత్తం హిత్వా వృత్తిత్రయం స్వయం ।
యోగేన వా తదాఽఽత్మానం వేదేహాయా నివర్తతే ॥ **21** ॥ 296

ఏవంలక్షణలక్ష్యాణి పురాణాని పురావిదః ।
మునయోఽష్టాదశ ప్రాహుః క్షుల్లకాని మహాంతి చ ॥ **22** ॥ 297

బ్రాహ్మం పాద్మం వైష్ణవం చ శైవం లైంగం సగారుడం ।
నారదీయం భాగవతమాగ్నేయం స్కాందసంజ్ఞితం ॥ **23** ॥ 298

భవిష్యం బ్రహ్మవైవర్తం మార్కండేయం సవామనం ।
వారాహం మాత్స్యం కౌర్మం చ బ్రహ్మాండాఖ్యమితి త్రిషట్ ॥ **24** ॥ 299

బ్రహ్మన్నిదం సమాఖ్యాతం శాఖాప్రణయనం మునేః ।
శిష్యశిష్యప్రశిష్యాణాం బ్రహ్మతేజోవివర్ధనం ॥ **25** ॥ 300

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే అష్టమోఽధ్యాయః ॥

శౌనక ఉవాచ

సూత జీవ చిరం సాధో వద నో వదతాం వర।
తమస్యపారే భ్రమతాం నృణాం త్వం పారదర్శనః ॥ **1** ॥ 301

ఆహుశ్చిరాయుషమృషిం మృకండతనయం జనాః।
యః కల్పాంతే ఉర్వరితో యేన గ్రస్తమిదం జగత్ ॥ **2** ॥ 302

స వా అస్మత్కులోత్పన్నః కల్పేఽస్మిన్ భార్గవర్షభః।
నైవాధునాపి భూతానాం సంప్లవః కోఽపి జాయతే ॥ **3** ॥ 303

ఏక ఏవార్ణవే భ్రామ్యన్ దదర్శ పురుషం కిల।
వటపత్రపుటే తోకం శయానం త్వేకమద్భుతం ॥ **4** ॥ 304

ఏష నః సంశయో భూయాన్ సూత కౌతూహలం యతః।
తం నశ్ఛింధి మహాయోగిన్ పురాణేష్వపి సమ్మతః ॥ **5** ॥ 305

సూత ఉవాచ

ప్రశ్నస్త్వయా మహర్షేఽయం కృతో లోకభ్రమాపహః।
నారాయణకథా యత్ర గీతా కలిమలాపహా ॥ **6** ॥ 306

ప్రాప్తద్విజాతిసంస్కారో మార్కండేయః పితుః క్రమాత్।
ఛందాంస్యధీత్య ధర్మేణ తపఃస్వాధ్యాయసంయుతః ॥ **7** ॥ 307

బృహద్వ్రతధరః శాంతో జటిలో వల్కలాంబరః।
బిభ్రత్ కమండలుం దండముపవీతం సమేఖలం ॥ **8** ॥ 308

కృష్ణాజినం సాక్షసూత్రం కుశాంశ్చ నియమర్ద్ధయే।
అగ్న్యర్కగురువిప్రాత్మస్వర్చయన్ సంధ్యయోర్హరిం ॥ **9** ॥ 309

సాయం ప్రాతః స గురవే భైక్ష్యమాహృత్య వాగ్యతః।
బుభుజే గుర్వనుజ్ఞాతః సకృన్నో చేదుపోషితః ॥ **10** ॥ 310

ఏవం తపఃస్వాధ్యాయపరో వర్షాణామయుతాయుతం।
ఆరాధయన్ హృషీకేశం జిగ్యే మృత్యుం సుదుర్జయం ॥ **11** ॥ 311

బ్రహ్మా భృగుర్భవో దక్షో బ్రహ్మపుత్రాశ్చ యే పరే।
నృదేవపితృభూతాని తేనాసన్నతివిస్మితాః ॥ **12** ॥ 312

ఇత్థం బృహద్వ్రతధరస్తపఃస్వాధ్యాయసంయమైః।
దధ్యావధోక్షజం యోగీ ధ్వస్తక్లేశాంతరాత్మనా ॥ **13** ॥ 313

తస్యైవం యుంజతశ్చిత్తం మహాయోగేన యోగినః।
వ్యతీయాయ మహాన్ కాలో మన్వంతరషడాత్మకః ॥ **14** ॥ 314

ఏతత్ పురందరో జ్ఞాత్వా సప్తమేఽస్మిన్ కిలాంతరే।
తపోవిశంకితో బ్రహ్మన్నారేభే తద్విఘాతనం ॥ **15** ॥ 315

గంధర్వాప్సరసః కామం వసంతమలయానిలౌ।
మునయే ప్రేషయామాస రజస్తోకమదౌ తథా ॥ **16** ॥ 316

తే వై తదాశ్రమం జగ్ముర్హిమాద్రేః పార్శ్వ ఉత్తరే।
పుష్పభద్రా నదీ యత్ర చిత్రాఖ్యా చ శిలా విభో ॥ **17** ॥ 317

తదాశ్రమపదం పుణ్యం పుణ్యద్రుమలతాంచితం।
పుణ్యద్విజకులాకీర్ణం పుణ్యామలజలాశయం ॥ **18** ॥ 318

మత్తభ్రమరసంగీతం మత్తకోకిలకూజితం ।
మత్తబర్హినటాటోపం మత్తద్విజకులాకులం ॥ **19** ॥ 319

వాయుః ప్రవిష్ట ఆదాయ హిమనిర్ఝరశీకరాన్ ।
సుమనోభిః పరిష్వక్తో వవావుత్తంభయన్ స్మరం ॥ **20** ॥ 320

ఉద్యచ్చంద్రనిశావక్త్రః ప్రవాలస్తబకాలిభిః ।
గోపద్రుమలతాజాలైస్తత్రాసీత్ కుసుమాకరః ॥ **21** ॥ 321

అన్వీయమానో గంధర్వైర్గీతవాదిత్రయూథకైః ।
అదృశ్యతాత్తచాపేషుః స్వఃస్త్రీయూథపతిః స్మరః ॥ **22** ॥ 322

హుత్వాగ్నిం సముపాసీనం దదృశుః శక్రకింకరాః ।
మీలితాక్షం దురాధర్షం మూర్తిమంతమివానలం ॥ **23** ॥ 323

ననృతుస్తస్య పురతః స్త్రియోఽథో గాయకా జగుః ।
మృదంగవీణాపణవైర్వాద్యం చక్రుర్మనోరమం ॥ **24** ॥ 324

సందధేఽస్త్రం స్వధనుషి కామః పంచముఖం తదా ।
మధుర్మనో రజస్తోక ఇంద్రభృత్యా వ్యకంపయన్ ॥ **25** ॥ 325

క్రీడంత్యాః పుంజికస్థల్యాః కందుకైః స్తనగౌరవాత్ ।
భృశముద్విగ్నమధ్యాయాః కేశవిస్రంసితస్రజః ॥ **26** ॥ 326

ఇతస్తతో భ్రమద్దృష్టేశ్చలంత్యా అనుకందుకం ।
వాయుర్జహార తద్వాసః సూక్ష్మం త్రుటితమేఖలం ॥ **27** ॥ 327

విససర్జ తదా బాణం మత్వా తం స్వజితం స్మరః ।
సర్వం తత్రాభవన్మోఘమనీశస్య యథోద్యమః ॥ **28** ॥ 328

త ఇత్థమపకుర్వంతో మునేస్తత్తేజసా మునే ।
దహ్యమానా నివవృతుః ప్రబోధ్యాహిమివార్భకాః ॥ **29** ॥ 329

ఇతీంద్రానుచరైర్బ్రహ్మన్ ధర్షితోఽపి మహామునిః।
యన్నాగాదహమో భావం న తచ్చిత్రం మహత్సు హి ॥ **30** ॥ 330

దృష్ట్వా నిస్తేజసం కామం సగణం భగవాన్ స్వరాట్।
శ్రుత్వానుభావం బ్రహ్మర్షేర్విస్మయం సమగాత్ పరం ॥ **31** ॥ 331

తస్యైవం యుంజతశ్చిత్తం తపఃస్వాధ్యాయసంయమైః।
అనుగ్రహాయావిరాసీన్నరనారాయణో హరిః ॥ **32** ॥ 332

తౌ శుక్లకృష్ణౌ నవకంజలోచనౌ
చతుర్భుజౌ రౌరవవల్కలాంబరౌ।
పవిత్రపాణీ ఉపవీతకం త్రివృత్
కమండలుం దండమృజుం చ వైణవం ॥ **33** ॥ 333

పద్మాక్షమాలామురు జంతుమార్జనం
వేదం చ సాక్షాత్తప ఏవ రూపిణౌ।
తపత్తడిద్వర్ణపిశంగరోచిషా
ప్రాంశూ దధానౌ విబుధర్షభార్చితౌ ॥ **34** ॥ 334

తే వై భగవతో రూపే నరనారాయణావృషీ।
దృష్ట్వోత్థాయాదరేణోచ్చైర్ననామాంగేన దండవత్ ॥ **35** ॥ 335

స తత్సందర్శనానందనిర్వృతాత్మేంద్రియాశయః।
హృష్టరోమాశ్రుపూర్ణాక్షో న సేహే తావుదీక్షితుం ॥ **36** ॥ 336

ఉత్థాయ ప్రాంజలిః ప్రహ్వ ఔత్సుక్యాదాశ్లిషన్నివ।
నమో నమ ఇతీశానౌ బభాషే గద్గదాక్షరః ॥ **37** ॥ 337

తయోరాసనమాదాయ పాదయోరవనిజ్య చ।
అర్హణేనానులేపేన ధూపమాల్యైరపూజయత్ ॥ **38** ॥ 338

సుఖమాసనమాసీనౌ ప్రసాదాభిముఖౌ మునీ।
పునరానమ్య పాదాభ్యాం గరిష్ఠావిదమబ్రవీత్ ॥ **39** ॥ 339

మార్కండేయ ఉవాచ
కిం వర్ణయే తవ విభో యదుదీరితోఽసుః
సంస్పందతే తమను వాఙ్మన ఇంద్రియాణి।
స్పందంతి వై తనుభృతామజశర్వయోశ్చ
స్వస్యాప్యథాపి భజతామసి భావబంధుః ॥ **40** ॥ 340

మూర్తీ ఇమే భగవతో భగవంస్త్రిలోక్యాః
క్షేమాయ తాపవిరమాయ చ మృత్యుజిత్యై।
నానా బిభర్ష్యవితుమన్యతనూర్యథేదం
సృష్ట్వా పునర్గ్రససి సర్వమివోర్ణనాభిః ॥ **41** ॥ 341

తస్యావితుః స్థిరచరేశితురంఘ్రిమూలం
యత్స్థం న కర్మగుణకాలరుజః స్పృశంతి।
యద్ వై స్తువంతి నినమంతి యజంత్యభీక్ష్ణం
ధ్యాయంతి వేదహృదయా మునయస్తదాప్త్యై ॥ **42** ॥ 342

నాన్యం తవాంఘ్ర్యుపనయాదపవర్గమూర్తేః
క్షేమం జనస్య పరితోభియ ఈశ విద్మః।
బ్రహ్మా బిభేత్యలమతో ద్విపరార్ధధిష్ణ్యః
కాలస్య తే కిముత తత్కృతభౌతికానాం ॥ **43** ॥ 343

తద్ వై భజామ్యృతధియస్తవ పాదమూలం
హిత్వేదమాత్మచ్ఛది చాత్మగురోః పరస్య।
దేహాద్యపార్థమసదంత్యమభిజ్ఞమాత్రం
విందేత తే తర్హి సర్వమనీషితార్థం ॥ **44** ॥ 344

సత్త్వం రజస్తమ ఇతీశ తవాత్మబంధో
మాయామయాః స్థితిలయోదయహేతవోఽస్య ।
లీలా ధృతా యదపి సత్త్వమయీ ప్రశాంత్యై
నాన్యే నృణాం వ్యసనమోహభియశ్చ యాభ్యాం ॥ **45** ॥ 345

తస్మాత్తవేహ భగవన్నథ తావకానాం
శుక్లాం తనుం స్వదయితాం కుశలా భజంతి ।
యత్ సాత్వతాః పురుషరూపముశంతి సత్త్వం
లోకో యతోఽభయముతాత్మసుఖం న చాన్యత్ ॥ **46** ॥ 346

తస్మై నమో భగవతే పురుషాయ భూమ్నే
విశ్వాయ విశ్వగురవే పరదేవతాయై ।
నారాయణాయ ఋషయే చ నరోత్తమాయ
హంసాయ సంయతగిరే నిగమేశ్వరాయ ॥ **47** ॥ 347

యం వై న వేద వితథాక్షపథైర్భ్రమద్ధీః
సంతం స్వఖేష్వసుషు హృద్యపి దృక్పథేషు ।
తన్మాయయాఽఽవృతమతిః స ఉ ఏవ సాక్షా -
దాద్యస్తవాఖిలగురోరుపసాద్య వేదం ॥ **48** ॥ 348

యద్దర్శనం నిగమ ఆత్మరహఃప్రకాశం
ముహ్యంతి యత్ర కవయోఽజపరా యతంతః ।
తం సర్వవాదవిషయప్రతిరూపశీలం
వందే మహాపురుషమాత్మనిగూఢబోధం ॥ **49** ॥ 349

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
అష్టమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే నవమోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ
సంస్తుతో భగవానిత్థం మార్కండేయేన ధీమతా ।
నారాయణో నరసఖః ప్రీత ఆహ భృగూద్వహం ॥ **1** ॥ 350

శ్రీభగవానువాచ
భో భో బ్రహ్మర్షివర్యాసి సిద్ధ ఆత్మసమాధినా ।
మయి భక్త్యానపాయిన్యా తపఃస్వాధ్యాయసంయమైః ॥ **2** ॥ 351

వయం తే పరితుష్టాః స్మ త్వద్బృహద్వ్రతచర్యయా ।
వరం ప్రతీచ్ఛ భద్రం తే వరదేశాదభీప్సితం ॥ **3** ॥ 352

ఋషిరువాచ
జితం తే దేవదేవేశ ప్రపన్నార్తిహరాచ్యుత ।
వరేణైతావతాలం నో యద్ భవాన్ సమదృశ్యత ॥ **4** ॥ 353

గృహీత్వాజాదయో యస్య శ్రీమత్పాదాబ్జదర్శనం ।
మనసా యోగపక్వేన స భవాన్ మేఽక్షగోచరః ॥ **5** ॥ 354

అథాప్యంబుజపత్రాక్ష పుణ్యశ్లోకశిఖామణే ।
ద్రక్ష్యే మాయాం యయా లోకః సపాలో వేద సద్భిదాం ॥ **6** ॥ 355

సూత ఉవాచ
ఇతీడితోఽర్చితః కామమృషిణా భగవాన్ మునే।
తథేతి స స్మయన్ ప్రాగాద్ బదర్యాశ్రమమీశ్వరః ॥ **7** ॥ 356

తమేవ చింతయన్నర్థమృషిః స్వాశ్రమ ఏవ సః।
వసన్నగ్న్యర్కసోమాంబుభూవాయువియదాత్మసు ॥ **8** ॥ 357

ధ్యాయన్ సర్వత్ర చ హరిం భావద్రవ్యైరపూజయత్।
క్వచిత్ పూజాం విసస్మార ప్రేమప్రసరసంప్లుతః ॥ **9** ॥ 358

తస్యైకదా భృగుశ్రేష్ఠ పుష్పభద్రాతటే మునేః।
ఉపాసీనస్య సంధ్యాయాం బ్రహ్మన్ వాయురభూన్మహాన్ ॥ **10** ॥ 359

తం చండశబ్దం సముదీరయంతం
బలాహకా అన్వభవన్ కరాలాః।
అక్షస్థవిష్ఠా ముముచుస్తడిద్భిః
స్వనంత ఉచ్చైరభివర్షధారాః ॥ **11** ॥ 360

తతో వ్యదృశ్యంత చతుఃసముద్రాః
సమంతతః క్ష్మాతలమాగ్రసంతః।
సమీరవేగోర్మిభిరుగ్రనక్ర -
మహాభయావర్తగభీరఘోషాః ॥ **12** ॥ 361

అంతర్బహిశ్చాద్భిరతిద్యుభిః ఖరైః
శతహ్రదాభీరుపతాపితం జగత్।
చతుర్విధం వీక్ష్య సహాత్మనా మని -
ర్జలాప్లుతాం క్ష్మాం విమనాః సమత్రసత్ ॥ **13** ॥ 362

తస్యైవముద్వీక్షత ఊర్మిభీషణః
ప్రభంజనాఘూర్ణితవార్మహార్ణవః।

ఆపూర్యమాణో వరషద్భిరంబుదైః
క్ష్మామప్యధాద్ దీపవర్షాద్రిభిః సమం ॥ **14** ॥ 363

సక్ష్మాంతరిక్షం సదివం సభాగణం
త్త్రైలోక్యమాసీత్ సహ దిగ్భిరాప్లుతం ।
స ఏక ఏవోర్వరితో మహాముని -
ర్బభ్రామ విక్షిప్య జటా జడాంధవత్ ॥ **15** ॥ 364

క్షుత్తృద్వరీతో మకరైస్తిమింగిలై -
రుపద్రుతో వీచినభస్వతా హతః ।
తమస్యపారే పతితో భ్రమన్ దిశో
న వేద ఖం గాం చ పరిశ్రమేషితః ॥ **16** ॥ 365

క్వచిద్ గతో మహావర్తే తరలైస్తాడితః క్వచిత్ ।
యాదోభిర్భక్ష్యతే క్వాపి స్వయమన్యోన్యఘాతిభిః ॥ **17** ॥ 366

క్వచిచ్ఛోకం క్వచిన్మోహం క్వచిద్ దుఃఖం సుఖం భయం ।
క్వచిన్మృత్యుమవాప్నోతి వ్యాధ్యాదిభిరుతార్దితః ॥ **18** ॥ 367

అయుతాయుతవర్షాణాం సహస్రాణి శతాని చ ।
వ్యతీయుర్భ్రమతస్తస్మిన్ విష్ణుమాయావృతాత్మనః ॥ **19** ॥ 368

స కదాచిద్ భ్రమంస్తస్మిన్ పృథివ్యాః కకుది ద్విజః ।
న్యగ్రోధపోతం దదృశే ఫలపల్లవశోభితం ॥ **20** ॥ 369

ప్రాగుత్తరస్యాం శాఖాయాం తస్యాపి దదృశే శిశుం ।
శయానం పర్ణపుటకే గ్రసంతం ప్రభయా తమః ॥ **21** ॥ 370

మహామరకతశ్యామం శ్రీమద్వదనపంకజం ।
కంబుగ్రీవం మహోరస్కం సునాసం సుందరభ్రువం ॥ **22** ॥ 371

శ్వాసైజదలకాభాతం కంబుశ్రీకర్ణదాడిమం ।
విద్రుమాధరభాసేషచ్ఛోణాయితసుధాస్మితం ॥ **23** ॥ 372

పద్మగర్భారుణాపాంగం హృద్యహాసావలోకనం ।
శ్వాసైజద్వలిసంవిగ్ననిమ్ననాభిదలోదరం ॥ **24** ॥ 373

చార్వంగులిభ్యాం పాణిభ్యామున్నీయ చరణాంబుజం ।
ముఖే నిధాయ విప్రేంద్రో ధయంతం వీక్ష్య విస్మితః ॥ **25** ॥ 374

తద్దర్శనాద్ వీతపరిశ్రమో ముదా
ప్రోత్ఫుల్లహృత్పద్మవిలోచనాంబుజః ।
ప్రహృష్టరోమాద్భుతభావశంకితః
ప్రష్టుం పురస్తం ప్రససార బాలకం ॥ **26** ॥ 375

తావచ్ఛిశోర్వై శ్వసితేన భార్గవః
సోఽంతఃశరీరం మశకో యథావిశత్ ।
తత్రాప్యదో న్యస్తమచష్ట కృత్స్నశో
యథా పురాముహ్యదతీవ విస్మితః ॥ **27** ॥ 376

ఖం రోదసీ భగణానద్రిసాగరాన్
ద్వీపాన్ సవర్షాన్ ककుభః సురాసురాన్ ।
వనాని దేశాన్ సరితః పురాకరాన్
ఖేటాన్ వ్రజానాశ్రమవర్ణవృత్తయః ॥ **28** ॥ 377

మహాంతి భూతాన్యథ భౌతికాన్యసౌ
కాలం చ నానాయుగకల్పకల్పనం ।
యత్ కించిదన్యద్ వ్యవహారకారణం
దదర్శ విశ్వం సదివావభాసితం ॥ **29** ॥ 378

హిమాలయం పుష్పవహాం చ తాం నదీం
నిజాశ్రమం తత్ర ఋషీనపశ్యత్।
విశ్వం విపశ్యంశ్చ్వసితాచ్ఛిశోర్వై
బహిర్నిరస్తో న్యపతల్లయాబ్ధౌ ॥ **30** ॥ 379

తస్మిన్ పృథివ్యాః కకుది ప్రరూఢం
వటం చ తత్పర్ణపుటే శయానం।
తోకం చ తత్ప్రేమసుధాస్మితేన
నిరీక్షితోఽపాంగనిరీక్షణేన ॥ **31** ॥ 380

అథ తం బాలకం వీక్ష్య నేత్రాభ్యాం ధిష్ఠితం హృది।
అభ్యయాదతిసంక్లిష్టః పరిష్వక్తుమధోక్షజం ॥ **32** ॥ 381

తావత్ స భగవాన్ సాక్షాద్ యోగాధీశో గుహాశయః।
అంతర్దధే ఋషేః సద్యో యథేహానీశనిర్మితా ॥ **33** ॥ 382

తమన్వథ వటో బ్రహ్మన్ సలిలం లోకసంప్లవః।
తిరోధాయి క్షణాదస్య స్వాశ్రమే పూర్వవత్ స్థితః ॥ **34** ॥ 383

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
మాయాదర్శనం నామ నవమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ
స ఏవమనుభూయేదం నారాయణవినిర్మితం ।
వైభవం యోగమాయాయాస్తమేవ శరణం యయౌ ॥ **1** ॥ 384

మార్కండేయ ఉవాచ
ప్రపన్నోఽస్మ్యంఘ్రిమూలం తే ప్రపన్నాభయదం హరే ।
యన్మాయయాపి విబుధా ముహ్యంతి జ్ఞానకాశయా ॥ **2** ॥ 385

సూత ఉవాచ
తమేవం నిభృతాత్మానం వృషేణ దివి పర్యటన్ ।
రుద్రాణ్యా భగవాన్ రుద్రో దదర్శ స్వగణైర్వృతః ॥ **3** ॥ 386

అథోమా తమృషిం వీక్ష్య గిరిశం సమభాషత ।
పశ్యేమం భగవన్ విప్రం నిభృతాత్మేంద్రియాశయం ॥ **4** ॥ 387

నిభృతోదగ్ధషడ్వర్గం వాతాపాయే యథార్ణవం ।
కుర్వస్య తపసః సాక్షాత్ సంసిద్ధిం సిద్ధిదో భవాన్ ॥ **5** ॥ 388

శ్రీభగవానువాచ
నైవేచ్ఛత్యాశిషః క్వాపి బ్రహ్మర్షిర్మోక్షమప్యుత ।
భక్తిం పరాం భగవతి లబ్ధవాన్ పురుషేఽవ్యయే ॥ **6** ॥ 389

అథాపి సంవదిష్యామో భవాన్యేతేన సాధునా।
అయం హి పరమో లాభో నృణాం సాధుసమాగమః ॥ **7** ॥ 390

సూత ఉవాచ
ఇత్యుక్త్వా తముపేయాయ భగవాన్ స సతాం గతిః।
ఈశానః సర్వవిద్యానామీశ్వరః సర్వదేహినాం ॥ **8** ॥ 391

తయోరాగమనం సాక్షాదీశయోర్జగదాత్మనోః।
న వేద రుద్ధధీవృత్తిరాత్మానం విశ్వమేవ చ ॥ **9** ॥ 392

భగవాంస్తదభిజ్ఞాయ గిరీశో యోగమాయయా।
ఆవిశత్తద్గుహాకాశం వాయుశ్ఛిద్రమివేశ్వరః ॥ **10** ॥ 393

ఆత్మన్యపి శివం ప్రాప్తం తడిత్పింగజటాధరం।
త్ర్యక్షం దశభుజం ప్రాంశుముద్యంతమివ భాస్కరం ॥ **11** ॥ 394

వ్యాఘ్రచర్మాంబరధరం శూలఖట్వాంగచర్మభిః।
అక్షమాలాడమరుకకపాలాసిధనుః సహ ॥ **12** ॥ 395

బిభ్రాణం సహసా భాతం విచక్ష్య హృది విస్మితః।
కిమిదం కుత ఏవేతి సమాధేర్విరతో మునిః ॥ **13** ॥ 396

నేత్రే ఉన్మీల్య దదృశే సగణం సోమయాఽఽగతం।
రుద్రం త్రిలోకైకగురుం ననామ శిరసా మునిః ॥ **14** ॥ 397

తస్మై సపర్యాం వ్యదధాత్ సగణాయ సహోమయా।
స్వాగతాసనపాద్యార్ఘ్యగంధస్రగ్ధూపదీపకైః ॥ **15** ॥ 398

ఆహ చాత్మానుభావేన పూర్ణకామస్య తే విభో।
కరవామ కిమీశాన యేనేదం నిర్వృతం జగత్ ॥ **16** ॥ 399

నమః శివాయ శాంతాయ సత్త్వాయ ప్రమృడాయ చ।
రజోజుషేఽప్యఘోరాయ నమస్తుభ్యం తమోజుషే ॥ **17** ॥ 400

సూత ఉవాచ
ఏవం స్తుతః స భగవానాదిదేవః సతాం గతిః।
పరితుష్టః ప్రసన్నాత్మా ప్రహసంస్తమభాషత ॥ **18** ॥ 401

శ్రీభగవానువాచ
వరం వృణీష్వ నః కామం వరదేశా వయం త్రయః।
అమోఘం దర్శనం యేషాం మర్త్యో యద్ విందతేఽమృతం ॥ **19** ॥ 402

బ్రాహ్మణాః సాధవః శాంతా నిఃసంగా భూతవత్సలాః।
ఏకాంతభక్తా అస్మాసు నిర్వైరాః సమదర్శినః ॥ **20** ॥ 403

సలోకా లోకపాలాస్తాన్ వందంత్యర్చంత్యుపాసతే।
అహం చ భగవాన్ బ్రహ్మా స్వయం చ హరిరీశ్వరః ॥ **21** ॥ 404

న తే మయ్యచ్యుతేఽజే చ భిదామణ్వపి చక్షతే।
నాత్మనశ్చ జనస్యాపి తద్ యుష్మాన్ వయమీమహి ॥ **22** ॥ 405

న హ్యమ్మయాని తీర్థాని న దేవాశ్చేతనోజ్ఝితాః।
తే పునంత్యురుకాలేన యూయం దర్శనమాత్రతః ॥ **23** ॥ 406

బ్రాహ్మణేభ్యో నమస్యామో యేఽస్మద్రూపం త్రయీమయం।
బిభ్రత్యాత్మసమాధానతపఃస్వాధ్యాయసంయమైః ॥ **24** ॥ 407

శ్రవణాద్ దర్శనాద్ వాపి మహాపాతకినోఽపి వః।
శుధ్యేరన్నంత్యజాశ్చాపి కిము సంభాషణాదిభిః ॥ **25** ॥ 408

సూత ఉవాచ

ఇతి చంద్రలలామస్య ధర్మగుహ్యోపబృంహితం ।
వచోఽమృతాయనమృషిర్నాతృప్యత్ కర్ణయోః పిబన్ ॥ **26** ॥ 409

స చిరం మాయయా విష్ణోర్భ్రామితః కర్శితో భృశం ।
శివవాగమృతధ్వస్తక్లేశపుంజస్తమబ్రవీత్ ॥ **27** ॥ 410

ఋషిరువాచ

అహో ఈశ్వరలీలేయం దుర్విభావ్యా శరీరిణాం ।
యన్నమంతీశితవ్యాని స్తువంతి జగదీశ్వరాః ॥ **28** ॥ 411

ధర్మం గ్రాహయితుం ప్రాయః ప్రవక్తారశ్చ దేహినాం ।
ఆచరంత్యనుమోదంతే క్రియమాణం స్తువంతి చ ॥ **29** ॥ 412

నైతావతా భగవతః స్వమాయామయవృత్తిభిః ।
న దుష్యేతానుభావస్తైర్మాయినః కుహకం యథా ॥ **30** ॥ 413

సృష్ట్వేదం మనసా విశ్వమాత్మనానుప్రవిశ్య యః ।
గుణైః కుర్వద్భిరాభాతి కర్తేవ స్వప్నదృగ్ యథా ॥ **31** ॥ 414

తస్మై నమో భగవతే త్రిగుణాయ గుణాత్మనే ।
కేవలాయాద్వితీయాయ గురవే బ్రహ్మమూర్తయే ॥ **32** ॥ 415

కం వృణే ను పరం భూమన్ వరం త్వద్ వరదర్శనాత్ ।
యద్దర్శనాత్ పూర్ణకామః సత్యకామః పుమాన్ భవేత్ ॥ **33** ॥ 416

వరమేకం వృణేఽథాపి పూర్ణాత్ కామాభివర్షణాత్ ।
భగవత్యచ్యుతాం భక్తిం తత్పరేషు తథా త్వయి ॥ **34** ॥ 417

సూత ఉవాచ

ఇత్యర్చితోఽభిష్టుతశ్చ మునినా సూక్తయా గిరా।
తమాహ భగవాంఛర్వః శర్వయా చాభినందితః ॥ **35** ॥ 418

కామో మహర్షే సర్వోఽయం భక్తిమాంస్త్వమధోక్షజే।
ఆకల్పాంతాద్ యశః పుణ్యమజరామరతా తథా ॥ **36** ॥ 419

జ్ఞానం త్రైకాలికం బ్రహ్మన్ విజ్ఞానం చ విరక్తిమత్।
బ్రహ్మవర్చస్వినో భూయాత్ పురాణాచార్యతాస్తు తే ॥ **37** ॥ 420

సూత ఉవాచ

ఏవం వరాన్ స మునయే దత్త్వాగాత్త్ర్యక్ష ఈశ్వరః।
దేవ్యై తత్కర్మ కథయన్ననుభూతం పురామునా ॥ **38** ॥ 421

సోఽప్యవాప్తమహాయోగమహిమా భార్గవోత్తమః।
విచరత్యధునాప్యద్ధా హరావేకాంతతాం గతః ॥ **39** ॥ 422

అనువర్ణితమేతత్తే మార్కండేయస్య ధీమతః।
అనుభూతం భగవతో మాయావైభవమద్భుతం ॥ **40** ॥ 423

ఏతత్ కేచిదవిద్వాంసో మాయాసంసృతిమాత్మనః।
అనాద్యావర్తితం నృణాం కాదాచిత్కం ప్రచక్షతే ॥ **41** ॥ 424

య ఏవమేతద్ భృగువర్య వర్ణితం
రథాంగపాణేరనుభావభావితం।
సంశ్రావయేత్ సంశృణుయాదు తావుభౌ
తయోర్న కర్మాశయసంసృతిర్భవేత్ ॥ **42** ॥ 425

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
దశమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శౌనక ఉవాచ

అథేమమర్థం పృచ్ఛామో భవంతం బహువిత్తమం ।
సమస్తతంత్రరాద్ధాంతే భవాన్ భాగవతతత్త్వవిత్ ॥ **1** ॥ 426

తాంత్రికాః పరిచర్యాయాం కేవలస్య శ్రియః పతేః ।
అంగోపాంగాయుధాకల్పం కల్పయంతి యథా చ యైః ॥ **2** ॥ 427

తన్నో వర్ణయ భద్రం తే క్రియాయోగం బుభుత్సతాం ।
యేన క్రియానైపుణేన మర్త్యో యాయాదమర్త్యతాం ॥ **3** ॥ 428

సూత ఉవాచ

నమస్కృత్య గురూన్ వక్ష్యే విభూతీర్వైష్ణవీరపి ।
యాః ప్రోక్తా వేదతంత్రాభ్యామాచార్యైః పద్మజాదిభిః ॥ **4** ॥ 429

మాయాద్యైర్నవభిస్తత్త్వైః స వికారమయో విరాట్ ।
నిర్మితో దృశ్యతే యత్ర సచిత్కే భువనత్రయం ॥ **5** ॥ 430

ఏతద్ వై పౌరుషం రూపం భూః పాదౌ ద్యౌః శిరో నభః ।
నాభిః సూర్యోఽక్షిణీ నాసే వాయుః కర్ణౌ దిశః ప్రభో ॥ **6** ॥ 431

ప్రజాపతిః ప్రజననమపానో మృత్యురీశితుః ।
తద్బాహవో లోకపాలా మనశ్చంద్రో భ్రువౌ యమః ॥ **7** ॥ 432

లజ్జోత్తరోఽధరో లోభో దంతా జ్యోత్స్నా స్మయో భ్రమః।
రోమాణి భూరుహా భూమ్నో మేఘూః పురుషమూర్ధజాః ॥ **8** ॥ 433

యావానయం వై పురుషో యావత్యా సంస్థయా మితః।
తావానసావపి మహాపురుషో లోకసంస్థయా ॥ **9** ॥ 434

కౌస్తుభవ్యపదేశేన స్వాత్మజ్యోతిర్బిభర్త్యజః।
తత్ప్రభా వ్యాపినీ సాక్షాత్ శ్రీవత్సమురసా విభుః ॥ **10** ॥ 435

స్వమాయాం వనమాలాఖ్యాం నానాగుణమయీం దధత్।
వాసశ్ఛందోమయం పీతం బ్రహ్మసూత్రం త్రివృత్ స్వరం ॥ **11** ॥ 436

బిభర్తి సాంఖ్యం యోగం చ దేవో మకరకుండలే।
మౌలిం పదం పారమేష్ఠ్యం సర్వలోకాభయంకరం ॥ **12** ॥ 437

అవ్యాకృతమనంతాఖ్యమాసనం యదధిష్ఠితః।
ధర్మజ్ఞానాదిభిర్యుక్తం సత్త్వం పద్మమిహోచ్యతే ॥ **13** ॥ 438

ఓజఃసహోబలయుతం ముఖ్యతత్త్వం గదాం దధత్।
అపాం తత్త్వం దరవరం తేజస్తత్త్వం సుదర్శనం ॥ **14** ॥ 439

నభోనిభం నభస్తత్త్వమసిం చర్మ తమోమయం।
కాలరూపం ధనుఃశార్ఙ్గం తథా కర్మమయేషుధిం ॥ **15** ॥ 440

ఇంద్రియాణి శరానాహురాకూతీరస్య స్యందనం।
తన్మాత్రాణ్యస్యాభివ్యక్తిం ముద్రయార్థక్రియాత్మతాం ॥ **16** ॥ 441

మండలం దేవయజనం దీక్షా సంస్కార ఆత్మనః।
పరిచర్యా భగవత ఆత్మనో దురితక్షయః ॥ **17** ॥ 442

భగవాన్ భగశబ్దార్థం లీలాకమలముద్వహన్।
ధర్మం యశశ్చ భగవాంశ్చామరవ్యజనేఽభజత్ ॥ **18** ॥ 443

ఆతపత్రం తు వైకుంఠం ద్విజా ధామాకుతోభయం।
త్రివృద్వేదః సుపర్ణాఖ్యో యజ్ఞం వహతి పూరుషం ॥ **19** ॥ 444

అనపాయినీ భగవతీ శ్రీః సాక్షాదాత్మనో హరేః।
విష్వక్సేనస్తంత్రమూర్తిర్విదితః పార్షదాధిపః।
నందాదయోఽష్టౌ ద్వాఃస్థాశ్చ తేఽణిమాద్యా హరేర్గుణాః ॥ **20** ॥ 445

వాసుదేవః సంకర్షణః ప్రద్యుమ్నః పురుషః స్వయం।
అనిరుద్ధ ఇతి బ్రహ్మన్ మూర్తివ్యూహోఽభిధీయతే ॥ **21** ॥ 446

స విశ్వస్తైజసః ప్రాజ్ఞస్తురీయ ఇతి వృత్తిభిః।
అర్థేంద్రియాశయజ్ఞానైర్భగవాన్ పరిభావ్యతే ॥ **22** ॥ 447

అంగోపాంగాయుధాకల్పైర్భగవాంస్తచ్చతుష్టయం।
బిభర్తి స్మ చతుర్మూర్తిర్భగవాన్ హరిరీశ్వరః ॥ **23** ॥ 448

ద్విజఋషభ స ఏష బ్రహ్మయోనిః స్వయందృక్
స్వమహిమపరిపూర్ణో మాయయా చ స్వయైతత్।
సృజతి హరతి పాతీత్యాఖ్యయానావృతాక్షో
వివృత ఇవ నిరుక్తస్తత్పరైరాత్మలభ్యః ॥ **24** ॥ 449

శ్రీకృష్ణ కృష్ణసఖ వృష్ణ్యృషభావనిధ్రు -
గ్రాజన్యవంశదహనానపవర్గవీర్య।
గోవింద గోపవనితావ్రజభృత్యగీత -
తీర్థశ్రవః శ్రవణమంగల పాహి భృత్యాన్ ॥ **25** ॥ 450

య ఇదం కల్య ఉత్థాయ మహాపురుషలక్షణం।
తచ్చిత్తః ప్రయతో జప్త్వా బ్రహ్మ వేద గుహాశయం ॥ **26** ॥ 451

శౌనక ఉవాచ
శుకో యదాహ భగవాన్ విష్ణురాతాయ శృణ్వతే।
సౌరో గణో మాసి మాసి నానా వసతి సప్తకః ॥ **27** ॥ 452

తేషాం నామాని కర్మాణి సంయుక్తానామధీశ్వరైః।
బ్రూహి నః శ్రద్దధానానాం వ్యూహం సూర్యాత్మనో హరేః ॥ **28** ॥ 453

సూత ఉవాచ
అనాద్యవిద్యయా విష్ణోరాత్మనః సర్వదేహినాం।
నిర్మితో లోకతంత్రోఽయం లోకేషు పరివర్తతే ॥ **29** ॥ 454

ఏక ఏవ హి లోకానాం సూర్య ఆత్మాఽఽదికృద్ధరిః।
సర్వవేదక్రియామూలమృషిభిర్బహుధోదితః ॥ **30** ॥ 455

కాలో దేశః క్రియా కర్తా కరణం కార్యమాగమః।
ద్రవ్యం ఫలమితి బ్రహ్మన్ నవధోక్తోఽజయా హరిః ॥ **31** ॥ 456

మధ్వాదిషు ద్వాదశసు భగవాన్ కాలరూపధృక్।
లోకతంత్రాయ చరతి పృథగ్ద్వాదశభిర్గణైః ॥ **32** ॥ 457

ధాతా కృతస్థలీ హేతిర్వాసుకీ రథకృన్మునే।
పులస్త్యస్తుంబురురితి మధుమాసం నయంత్యమీ ॥ **33** ॥ 458

అర్యమా పులహోఽథౌజాః ప్రహేతిః పుంజికస్థలీ।
నారదః కచ్ఛనీరశ్చ నయంత్యేతే స్మ మాధవం ॥ **34** ॥ 459

మిత్రోఽత్రిః పౌరుషేయోఽథ తక్షకో మేనకా హహాః।
రథస్వన ఇతి హ్యేతే శుక్రమాసం నయంత్యమీ ॥ **35** ॥ 460

వసిష్ఠో వరుణో రంభా సహజన్యస్తథా హుహూః।
శుక్రశ్చిత్రస్వనశ్చైవ శుచిమాసం నయంత్యమీ ॥ **36** ॥ 461

ఇంద్రో విశ్వావసుః శ్రోతా ఏలాపత్రస్తథాంగిరాః।
ప్రమ్లోచా రాక్షసో వర్యో నభోమాసం నయంత్యమీ ॥ **37** ॥ 462

వివస్వానుగ్రసేనశ్చ వ్యాఘ్ర ఆసారణో భృగుః।
అనుమ్లోచా శంఖపాలో నభస్యాఖ్యం నయంత్యమీ ॥ **38** ॥ 463

పూషా ధనంజయో వాతః సుషేణః సురుచిస్తథా।
ఘృతాచీ గౌతమశ్చేతి తపోమాసం నయంత్యమీ ॥ **39** ॥ 464

క్రతుర్వర్చా భరద్వాజః పర్జన్యః సేనజిత్తథా।
విశ్వ ఐరావతశ్చైవ తపస్యాఖ్యం నయంత్యమీ ॥ **40** ॥ 465

అథాంశుః కశ్యపస్తార్క్ష్య ఋతసేనస్తథోర్వశీ।
విద్యుచ్ఛత్రుర్మహాశంఖః సహోమాసం నయంత్యమీ ॥ **41** ॥ 466

భగః స్ఫూర్జోఽరిష్టనేమిరూర్ణ ఆయుశ్చ పంచమః।
కర్కోటకః పూర్వచిత్తిః పుష్యమాసం నయంత్యమీ ॥ **42** ॥ 467

త్వష్టా ఋచీకతనయః కంబలశ్చ తిలోత్తమా।
బ్రహ్మాపేతోఽథ శతజిద్ ధృతరాష్ట్ర ఇషంభరాః ॥ **43** ॥ 468

విష్ణురశ్వతరో రంభా సూర్యవర్చాశ్చ సత్యజిత్।
విశ్వామిత్రో మఖాపేత ఊర్జమాసం నయంత్యమీ ॥ **44** ॥ 469

ఏతా భగవతో విష్ణోరాదిత్యస్య విభూతయః।
స్మరతాం సంధ్యయోర్నౄణాం హరంత్యంహో దినే దినే ॥ **45** ॥ 470

ద్వాదశస్వపి మాసేషు దేవోఽసౌ షడ్భిరస్య వై।
చరన్ సమంతాత్తనుతే పరత్రేహ చ సన్మతిం ॥ **46** ॥ 471

సామర్గ్యజుర్భిస్తల్లింగైరృషయః సంస్తువంత్యముం।
గంధర్వాస్తం ప్రగాయంతి నృత్యంత్యప్సరసోఽగ్రతః ॥ **47** ॥ 472

ఉన్నహ్యంతి రథం నాగా గ్రామణ్యో రథయోజకాః।
చోదయంతి రథం పృష్ఠే నైరృతా బలశాలినః ॥ **48** ॥ 473

వాలఖిల్యాః సహస్రాణి షష్టిర్బ్రహ్మర్షయోఽమలాః।
పురతోఽభిముఖం యాంతి స్తువంతి స్తుతిభిర్విభుం ॥ **49** ॥ 474

ఏవం హ్యనాదినిధనో భగవాన్ హరిరీశ్వరః।
కల్పే కల్పే స్వమాత్మానం వ్యూహ్య లోకానవత్యజః ॥ **50** ॥ 475

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
ఆదిత్యవ్యూహవివరణం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ
నమో ధర్మాయ మహతే నమః కృష్ణాయ వేధసే ।
బ్రాహ్మణేభ్యో నమస్కృత్య ధర్మాన్ వక్ష్యే సనాతనాన్ ॥ **1** ॥ 476

ఏతద్ వః కథితం విప్రా విష్ణోశ్చరితమద్భుతం ।
భవద్భిర్యదహం పృష్టో నరాణాం పురుషోచితం ॥ **2** ॥ 477

అత్ర సంకీర్తితః సాక్షాత్ సర్వపాపహరో హరిః ।
నారాయణో హృషీకేశో భగవాన్ సాత్వతాం పతిః ॥ **3** ॥ 478

అత్ర బ్రహ్మ పరం గుహ్యం జగతః ప్రభవాప్యయం ।
జ్ఞానం చ తదుపాఖ్యానం ప్రోక్తం విజ్ఞానసంయుతం ॥ **4** ॥ 479

భక్తియోగః సమాఖ్యాతో వైరాగ్యం చ తదాశ్రయం ।
పారీక్షితముపాఖ్యానం నారదాఖ్యానమేవ చ ॥ **5** ॥ 480

ప్రాయోపవేశో రాజర్షేర్విప్రశాపాత్ పరీక్షితః ।
శుకస్య బ్రహ్మర్షభస్య సంవాదశ్చ పరీక్షితః ॥ **6** ॥ 481

యోగధారణయోత్క్రాంతిః సంవాదో నారదాజయోః ।
అవతారానుగీతం చ సర్గః ప్రాధానికోఽగ్రతః ॥ **7** ॥ 482

విదురోద్ధవసంవాదః క్షత్తృమైత్రేయయోస్తతః।
పురాణసంహితాప్రశ్నో మహాపురుషసంస్థితిః ॥ **8** ॥ 483

తతః ప్రాకృతికః సర్గః సప్త వైకృతికాశ్చ యే।
తతో బ్రహ్మాండసంభూతిర్వైరాజః పురుషో యతః ॥ **9** ॥ 484

కాలస్య స్థూలసూక్ష్మస్య గతిః పద్మసముద్భవః।
భువ ఉద్ధరణేఽంభోధేర్హిరణ్యాక్షవధో యథా ॥ **10** ॥ 485

ఊర్ధ్వతిర్యగవాక్సర్గో రుద్రసర్గస్తథైవ చ।
అర్ధనారీనరస్యాథ యతః స్వాయంభువో మనుః ॥ **11** ॥ 486

శతరూపా చ యా స్త్రీణామాద్యా ప్రకృతిరుత్తమా।
సంతానో ధర్మపత్నీనాం కర్దమస్య ప్రజాపతేః ॥ **12** ॥ 487

అవతారో భగవతః కపిలస్య మహాత్మనః।
దేవహూత్యాశ్చ సంవాదః కపిలేన చ ధీమతా ॥ **13** ॥ 488

నవబ్రహ్మసముత్పత్తిర్దక్షయజ్ఞవినాశనం।
ధ్రువస్య చరితం పశ్చాత్పృథోః ప్రాచీనబర్హిషః ॥ **14** ॥ 489

నారదస్య చ సంవాదస్తతః ప్రైయవ్రతం ద్విజాః।
నాభేస్తతోఽను చరితమృషభస్య భరతస్య చ ॥ **15** ॥ 490

ద్వీపవర్షసముద్రాణాం గిరినద్యుపవర్ణనం।
జ్యోతిశ్చక్రస్య సంస్థానం పాతాలనరకస్థితిః ॥ **16** ॥ 491

దక్షజన్మ ప్రచేతోభ్యస్తత్పుత్రీణాం చ సంతతిః।
యతో దేవాసురనరాస్తిర్యఙ్నగఖగాదయః ॥ **17** ॥ 492

త్వాష్ట్రస్య జన్మ నిధనం పుత్రయోశ్చ దితేర్ద్విజాః।
దైత్యేశ్వరస్య చరితం ప్రహ్లాదస్య మహాత్మనః ॥ **18** ॥ 493

మన్వంతరానుకథనం గజేంద్రస్య విమోక్షణం।
మన్వంతరావతారాశ్చ విష్ణోర్హయశిరాదయః ॥ **19** ॥ 494

కౌర్మం ధాన్వంతరం మాత్స్యం వామనం చ జగత్పతేః।
క్షీరోదమథనం తద్వదమృతార్థే దివౌకసాం ॥ **20** ॥ 495

దేవాసురమహాయుద్ధం రాజవంశానుకీర్తనం।
ఇక్ష్వాకుజన్మ తద్వంశః సుద్యుమ్నస్య మహాత్మనః ॥ **21** ॥ 496

ఇలోపాఖ్యానమత్రోక్తం తారోపాఖ్యానమేవ చ।
సూర్యవంశానుకథనం శశాదాద్యా నృగాదయః ॥ **22** ॥ 497

సౌకన్యం చాథ శర్యాతేః కకుత్స్థస్య చ ధీమతః।
ఖట్వాంగస్య చ మాంధాతుః సౌభరేః సగరస్య చ ॥ **23** ॥ 498

రామస్య కోసలేంద్రస్య చరితం కిల్బిషాపహం।
నిమేరంగపరిత్యాగో జనకానాం చ సంభవః ॥ **24** ॥ 499

రామస్య భార్గవేంద్రస్య నిఃక్షత్రకరణం భువః।
ఐలస్య సోమవంశస్య యయాతేర్నహుషస్య చ ॥ **25** ॥ 500

దౌష్యంతేర్భరతస్యాపి శంతనోస్తత్సుతస్య చ।
యయాతేర్జ్యేష్ఠపుత్రస్య యదోర్వంశోఽనుకీర్తితః ॥ **26** ॥ 501

యత్రావతీర్ణో భగవాన్ కృష్ణాఖ్యో జగదీశ్వరః।
వసుదేవగృహే జన్మ తతో వృద్ధిశ్చ గోకులే ॥ **27** ॥ 502

తస్య కర్మాణ్యపారాణి కీర్తితాన్యసురద్విషః।
పూతనాసుపయఃపానం శకటోచ్చాటనం శిశోః ॥ **28** ॥ 503

తృణావర్తస్య నిష్పేషస్తథైవ బకవత్సయోః।
ధేనుకస్య సహభ్రాతుః ప్రలంబస్య చ సంక్షయః ॥ **29** ॥ 504

గోపానాం చ పరిత్రాణం దావాగ్నేః పరిసర్పతః।
దమనం కాలియస్యాహేర్మహాహేర్నందమోక్షణం ॥ **30** ॥ 505

వ్రతచర్యా తు కన్యానాం యత్ర తుష్టోఽచ్యుతో వ్రతైః।
ప్రసాదో యజ్ఞపత్నీభ్యో విప్రాణాం చానుతాపనం ॥ **31** ॥ 506

గోవర్ధనోద్ధారణం చ శక్రస్య సురభేరథ।
యజ్ఞాభిషేకం కృష్ణస్య స్త్రీభిః క్రీడా చ రాత్రిషు ॥ **32** ॥ 507

శంఖచూడస్య దుర్బుద్ధేర్వధోఽరిష్టస్య కేశినః।
అక్రూరాగమనం పశ్చాత్ ప్రస్థానం రామకృష్ణయోః ॥ **33** ॥ 508

వ్రజస్త్రీణాం విలాపశ్చ మథురాలోకనం తతః।
గజముష్టికచాణూరకంసాదీనాం చ యో వధః ॥ **34** ॥ 509

మృతస్యానయనం సూనోః పునః సాందీపనేర్గురోః।
మథురాయాం నివసతా యదుచక్రస్య యత్ప్రియం।
కృతముద్ధవరామాభ్యాం యుతేన హరిణా ద్విజాః ॥ **35** ॥ 510

జరాసంధసమానీతసైన్యస్య బహుశో వధః।
ఘాతనం యవనేంద్రస్య కుశస్థల్యా నివేశనం ॥ **36** ॥ 511

ఆదానం పారిజాతస్య సుధర్మాయాః సురాలయాత్।
రుక్మిణ్యా హరణం యుద్ధే ప్రమథ్య ద్విషతో హరేః ॥ **37** ॥ 512

హరస్య జృంభణం యుద్ధే బాణస్య భుజకృంతనం।
ప్రాగ్జ్యోతిషపతిం హత్వా కన్యానాం హరణం చ యత్ ॥ **38** ॥ 513

చైద్యపౌండ్రకశాల్వానాం దంతవక్త్రస్య దుర్మతేః।
శంబరో ద్వివిదః పీఠో మురః పంచజనాదయః ॥ **39** ॥ 514

మాహాత్మ్యం చ వధస్తేషాం వారాణస్యాశ్చ దాహనం।
భారావతరణం భూమేర్నిమిత్తీకృత్య పాండవాన్ ॥ **40** ॥ 515

విప్రశాపాపదేశేన సంహారః స్వకులస్య చ।
ఉద్ధవస్య చ సంవాదో వాసుదేవస్య చాద్భుతః ॥ **41** ॥ 516

యత్రాత్మవిద్యా హ్యఖిలా ప్రోక్తా ధర్మవినిర్ణయః।
తతో మర్త్యపరిత్యాగ ఆత్మయోగానుభావతః ॥ **42** ॥ 517

యుగలక్షణవృత్తిశ్చ కలౌ నౄణాముపప్లవః।
చతుర్విధశ్చ ప్రలయ ఉత్పత్తిస్త్రివిధా తథా ॥ **43** ॥ 518

దేహత్యాగశ్చ రాజర్షేర్విష్ణురాతస్య ధీమతః।
శాఖాప్రణయనమృషేర్మార్కండేయస్య సత్కథా।
మహాపురుషవిన్యాసః సూర్యస్య జగదాత్మనః ॥ **44** ॥ 519

ఇతి చోక్తం ద్విజశ్రేష్ఠా యత్పృష్టోఽహమిహాస్మి వః।
లీలావతారకర్మాణి కీర్తితానీహ సర్వశః ॥ **45** ॥ 520

పతితః స్ఖలితశ్చార్తః క్షుత్త్వా వా వివశో బ్రువన్।
హరయే నమ ఇత్యుచ్చైర్ముచ్యతే సర్వపాతకాత్ ॥ **46** ॥ 521

సంకీర్త్యమానో భగవాననంతః
శ్రుతానుభావో వ్యసనం హి పుంసాం।
ప్రవిశ్య చిత్తం విధునోత్యశేషం
యథా తమోఽర్కోఽభ్రమివాతివాతః ॥ **47** ॥ 522

మృషా గిరస్తా హ్యసతీరసత్కథా
న కథ్యతే యద్ భగవానధోక్షజః।
తదేవ సత్యం తదుహైవ మంగలం
తదేవ పుణ్యం భగవద్గుణోదయం ॥ **48** ॥ 523

తదేవ రమ్యం రుచిరం నవం నవం
తదేవ శశ్వన్మనసో మహోత్సవం।
తదేవ శోకార్ణవశోషణం నృణాం
యదుత్తమశ్లోకయశోఽనుగీయతే ॥ **49** ॥ 524

న తద్ వచశ్చిత్రపదం హరేర్యశో
జగత్పవిత్రం ప్రగృణీత కర్హిచిత్।
తద్ ధ్వాంక్షతీర్థం న తు హంససేవితం
యత్రాచ్యుతస్తత్ర హి సాధవోఽమలాః ॥ **50** ॥ 525

స వాగ్విసర్గో జనతాఘసంప్లవో
యస్మిన్ప్రతిశ్లోకమబద్ధవత్యపి।
నామాన్యనంతస్య యశోఽంకితాని య -
చ్ఛృణ్వంతి గాయంతి గృణంతి సాధవః ॥ **51** ॥ 526

నైష్కర్మ్యమప్యచ్యుతభావవర్జితం
న శోభతే జ్ఞానమలం నిరంజనం।
కుతః పునః శశ్వదభద్రమీశ్వరే
న హ్యర్పితం కర్మ యదప్యనుత్తమం ॥ **52** ॥ 527

యశః శ్రియామేవ పరిశ్రమః పరో
వర్ణాశ్రమాచారతపఃశ్రుతాదిషు।
అవిస్మృతిః శ్రీధరపాదపద్మయో -
ర్గుణానువాదశ్రవణాదిభిర్హరేః ॥ **53** ॥ 528

అవిస్మృతిః కృష్ణపదారవిందయోః
క్షిణోత్యభద్రాణి శమం తనోతి చ।
సత్త్వస్య శుద్ధిం పరమాత్మభక్తిం
జ్ఞానం చ విజ్ఞానవిరాగయుక్తం ॥ **54** ॥ 529

యూయం ద్విజాగ్ర్యా బత భూరిభాగా
యచ్ఛశ్వదాత్మన్యఖిలాత్మభూతం।
నారాయణం దేవమదేవమీశ -
మజస్రభావా భజతావివేశ్య ॥ **55** ॥ 530

అహం చ సంస్మారిత ఆత్మతత్త్వం
శ్రుతం పురా మే పరమర్షివక్త్రాత్।
ప్రాయోపవేశే నృపతేః పరీక్షితః
సదస్యృషీణాం మహతాం చ శృణ్వతాం ॥ **56** ॥ 531

ఏతద్వ: కథితం విప్రాః కథనీయోరుకర్మణః।
మాహాత్మ్యం వాసుదేవస్య సర్వాశుభవినాశనం ॥ **57** ॥ 532

య ఏవం శ్రావయేన్నిత్యం యామక్షణమనన్యధీః।
శ్రద్ధావాన్ యోఽనుశృణుయాత్ పునాత్యాత్మానమేవ సః ॥ **58** ॥ 533

ద్వాదశ్యామేకాదశ్యాం వా శృణ్వన్నాయుష్యవాన్ భవేత్।
పఠత్యనశ్నన్ ప్రయతస్తతో భవత్యపాతకీ ॥ **59** ॥ 534

పుష్కరే మథురాయాం చ ద్వారవత్యాం యతాత్మవాన్।
ఉపోష్య సంహితామేతాం పఠిత్వా ముచ్యతే భయాత్ ॥ **60** ॥ 535

దేవతా మునయః సిద్ధాః పితరో మనవో నృపాః।
యచ్ఛంతి కామాన్ గృణతః శృణ్వతో యస్య కీర్తనాత్ ॥ **61** ॥ 536

ఋచో యజూంషి సామాని ద్విజోఽధీత్యానువిందతే।
మధుకుల్యా ఘృతకుల్యాః పయఃకుల్యాశ్చ తత్ఫలం ॥ **62** ॥ 537

పురాణసంహితామేతామధీత్య ప్రయతో ద్విజః।
ప్రోక్తం భగవతా యత్తు తత్పదం పరమం వ్రజేత్ ॥ **63** ॥ 538

విప్రోఽధీత్యాప్నుయాత్ ప్రజ్ఞాం రాజన్యోదధిమేఖలాం ।
వైశ్యో నిధిపతిత్వం చ శూద్రః శుద్ధ్యేత పాతకాత్ ॥ **64** ॥ 539

కలిమలసంహతికాలనోఽఖిలేశో
హరిరితరత్ర న గీయతే హ్యభీక్ష్ణం ।
ఇహ తు పునర్భగవానశేషమూర్తిః
పరిపఠితోఽనుపదం కథాప్రసంగైః ॥ **65** ॥ 540

తమహమజమనంతమాత్మతత్త్వం
జగదుదయస్థితిసంయమాత్మశక్తిం ।
ద్యుపతిభిరజశక్రశంకరాద్యై -
ర్దురవసితస్తవమచ్యుతం నతోఽస్మి ॥ **66** ॥ 541

ఉపచితనవశక్తిభిః స్వ ఆత్మ -
న్యుపరచితస్థిరజంగమాలయాయ ।
భగవత ఉపలబ్ధిమాత్రధామ్నే
సురఋషభాయ నమః సనాతనాయ ॥ **67** ॥ 542

స్వసుఖనిభృతచేతాస్తద్వ్యుదస్తాన్యభావో -
ఽప్యజితరుచిరలీలాకృష్టసారస్తదీయం ।
వ్యతనుత కృపయా యస్తత్త్వదీపం పురాణం
తమఖిలవృజినఘ్నం వ్యాససూనుం నతోఽస్మి ॥ **68** ॥ 543

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
ద్వాదశస్కంధార్థనిరూపణం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ

యం బ్రహ్మా వరుణేంద్రరుద్రమరుతః స్తున్వంతి దివ్యైః స్తవై -
    ర్వేదైః సాంగపదక్రమోపనిషదైర్గాయంతి యం సామగాః।
ధ్యానావస్థితతద్గతేన మనసా పశ్యంతి యం యోగినో
    యస్యాంతం న విదుః సురాసురగణా దేవాయ తస్మై నమః ॥ **1** ॥ 544

పృష్ఠే భ్రామ్యదమందమందరగిరిగ్రావాగ్రకండూయనా -
    న్నిద్రాలోః కమఠాకృతేర్భగవతః శ్వాసానిలాః పాంతు వః।
యత్సంస్కారకలానువర్తనవశాద్ వేలానిభేనాంభసాం
    యాతాయాతమతంద్రితం జలనిధేర్నాద్యాపి విశ్రామ్యతి ॥ **2** ॥ 545

పురాణసంఖ్యాసంభూతిమస్య వాచ్యప్రయోజనే।
దానం దానస్య మాహాత్మ్యం పాఠాదేశ్చ నిబోధత ॥ **3** ॥ 546

బ్రాహ్మం దశసహస్రాణి పాద్మం పంచోనషష్టి చ।
శ్రీవైష్ణవం త్రయోవింశచ్చతుర్వింశతి శైవకం ॥ **4** ॥ 547

దశాష్టౌ శ్రీభాగవతం నారదం పంచవింశతిః।
మార్కండం నవ వాహ్నం చ దశపంచ చతుఃశతం ॥ **5** ॥ 548

చతుర్దశ భవిష్యం స్యాత్తథా పంచశతాని చ।
దశాష్టౌ బ్రహ్మవైవర్తం లింగమేకాదశైవ తు ॥ **6** ॥ 549

చతుర్వింశతి వారాహమేకాశీతిసహస్రకం।
స్కాందం శతం తథా చైకం వామనం దశ కీర్తితం ॥ **7** ॥ 550

కౌర్మం సప్తదశాఖ్యాతం మాత్స్యం తత్తు చతుర్దశ।
ఏకోనవింశత్సౌపర్ణం బ్రహ్మాండం ద్వాదశైవ తు ॥ **8** ॥ 551

ఏవం పురాణసందోహశ్చతుర్లక్ష ఉదాహృతః।
తత్రాష్టాదశసాహస్రం శ్రీభాగవతమిష్యతే ॥ **9** ॥ 552

ఇదం భగవతా పూర్వం బ్రహ్మణే నాభిపంకజే।
స్థితాయ భవభీతాయ కారుణ్యాత్ సంప్రకాశితం ॥ **10** ॥ 553

ఆదిమధ్యావసానేషు వైరాగ్యాఖ్యానసంయుతం।
హరిలీలాకథావ్రాతామృతానందితసత్సురం ॥ **11** ॥ 554

సర్వవేదాంతసారం యద్ బ్రహ్మాత్మైకత్వలక్షణం।
వస్త్వద్వితీయం తన్నిష్ఠం కైవల్యైకప్రయోజనం ॥ **12** ॥ 555

ప్రౌష్ఠపద్యాం పౌర్ణమాస్యాం హేమసింహసమన్వితం।
దదాతి యో భాగవతం స యాతి పరమాం గతిం ॥ **13** ॥ 556

రాజంతే తావదన్యాని పురాణాని సతాం గణే।
యావన్న దృశ్యతే సాక్షాచ్ఛ్రీమద్భాగవతం పరం ॥ **14** ॥ 557

సర్వవేదాంతసారం హి శ్రీభాగవతమిష్యతే।
తద్రసామృతతృప్తస్య నాన్యత్ర స్యాద్రతిః క్వచిత్ ॥ **15** ॥ 558

నిమ్నగానాం యథా గంగా దేవానామచ్యుతో యథా।
వైష్ణవానాం యథా శంభుః పురాణానామిదం తథా ॥ **16** ॥ 559

క్షేత్రాణాం చైవ సర్వేషాం యథా కాశీ హ్యనుత్తమా।
తథా పురాణవ్రాతానాం శ్రీమద్భాగవతం ద్విజాః ॥ **17** ॥ 560

శ్రీమద్భాగవతం పురాణమమలం యద్వైష్ణవానాం ప్రియం
యస్మిన్ పారమహంస్యమేకమమలం జ్ఞానం పరం గీయతే ।
తత్ర జ్ఞానవిరాగభక్తిసహితం నైష్కర్మ్యమావిష్కృతం
తచ్ఛృణ్వన్ విపఠన్ విచారణపరో భక్త్యా విముచ్యేన్నరః ॥ **18** ॥ 561

కస్మై యేన విభాసితోఽయమతులో జ్ఞానప్రదీపః పురా
తద్రూపేణ చ నారదాయ మునయే కృష్ణాయ తద్రూపిణా ।
యోగీంద్రాయ తదాత్మనాథ భగవద్రాతాయ కారుణ్యత -
స్తచ్ఛుద్ధం విమలం విశోకమమృతం సత్యం పరం ధీమహి ॥ **19** ॥ 562

నమస్తస్మై భగవతే వాసుదేవాయ సాక్షిణే ।
య ఇదం కృపయా కస్మై వ్యాచచక్షే ముముక్షవే ॥ **20** ॥ 563

యోగీంద్రాయ నమస్తస్మై శుకాయ బ్రహ్మరూపిణే ।
సంసారసర్పదష్టం యో విష్ణురాతమమూముచత్ ॥ **21** ॥ 564

భవే భవే యథా భక్తిః పాదయోస్తవ జాయతే ।
తథా కురుష్వ దేవేశ నాథస్త్వం నో యతః ప్రభో ॥ **22** ॥ 565

నామసంకీర్తనం యస్య సర్వపాపప్రణాశనం ।
ప్రణామో దుఃఖశమనస్తం నమామి హరిం పరం ॥ **23** ॥ 566

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసిక్యామష్టాదశసాహస్ర్యాం పారమహంస్యాం
సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥